

Stockholms stads gatunämnd och i samband därmed stående institutioner.

Gatunämnden.

Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth S); t. 22 20 20 (växel). Nämnden sammanträder vanligen första och tredje helgfria torsdagen i varje månad kl. 15,15.

I samband med drätselnämndens ombildning till stadens centrala finansmyndighet (se sid. 138) överflyttades flertalet av de icke direkt finansiella angelägenheter, vilka förut handhäfts av drätsel-nämnden, till en nyinrättad nämnd, *Stockholms stads gatunämnd*, vilken trädde i verksamhet den 10 april 1920. Denna nämnd utgör sålunda väsentligen en fortsättning av den förutvarande drätselnämndens andra avdelning; dock med den skillnaden att till gatunämnden överförts jäm-väl brandväsendet, vilket förut sorterade under drätselnämndens första avdelning, samt vidare att byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket överflyttats till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen.

Gatunämnden handhar stadens gatu- och parkväsen samt renhållningsväsen och brandför-svar ävensom de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Det åligger nämnden att inom sitt förvaltnings-område lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem åskas. I fråga om gatu- och parkväsendet åligger det nämnden att handhava förvaltningen av stadens gator, torg, planteringar och andra allmänna platser (utom å hamnområden) med därtill hörande anläggningar, såsom viadukter, trappor, avlopp, reningsanläggningar, bekvämlighetsinrättningar m. m.

Under gatunämnden lyda *gatu-kon-toret*, som står under chefskap av gatudirektören, och brandförsvaret, vars chef är brand-chefen. Vid nämndens sammanträden äga nämnda förvaltningschefer närvara och var för sitt för-valtningsområde deltaga i överläggningarna, med rätt att därvid framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ord-förande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och supple-anter ägde rum för åren 1959—1960 den 15 de-cember 1958 (fyllnadsval den 21 mars 1960) och för åren 1960—1961 den 14 december 1959.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads gatunämnd, fastställd av ÖÅ 20 nov. 1940, med ändr. (Kf 1940: nr 60, 1954: nr 2).

Stat år 1960. Utgifter: driftbudgeten 268 683 700 kr. (därav engångs 290 300 kr.), dessutom förlagsmedel 29 459 800 kr.; kapitalbud-geten 35 140 000 kr. (därav engångs 140 000 kr.), lånemedel, i linjen 64 515 000 kr., inom linjen 7 315 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 184 742 800 kr.; kapitalbudgeten 35 250 000 kr.

Gatunämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Ahlén, A. E.**, civilingenjör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Andersson, K. Gösta**, öververkmästare, stadsfullm.

***Johansson, S.**, direktör, stadsfullm.

Keyser, E. R., ingenjör.

Landberg, A., utprovare.

Törnqvist, J. E., kontrollör.

Suppleanter¹⁾.

Andersson, E. Olof, ingenjör, stadsfullm.

Andréasson, N. R. G., direktör.

***Carlsson, C. G.**, civilingenjör.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna inträda i följande ordning: för ord-föranden samt ledamöterna K. Gösta Andersson, Landberg och Törnqvist suppleanterna Jonsson, Engström och E. Olof Andersson; för ledamoten Keyser suppleanterna Andréasson, Carlsson och Holmberg; för vice ordföranden och ledamoten Johansson suppleanterna Carlsson, Holmberg och Andréasson. I de fall, då denna ordning icke kan upprätthållas, skola suppleanterna in-träda i följande ordning: Jonsson, Andréasson, Engström, Carlsson, Holmberg och E. Olof Andersson.

Engström, E. S., byggnadsingenjör, stadsfullm.
 *Holmberg, Y., direktör.
 *Jonsson, W. F., ombudsman.

Sekreterare.

Eriksson, S., sekreterare (se sid. 182).

Gatunämndens delegerade.

Gatunämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter, såsom särskilda delegerade, eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer att handhava vissa förvaltningsärenden. I enlighet härmed har nämnden beslutit att tillsätta nedanstående specialdelegationer.

Tjänstedelegerade.

Törnqvist, J. E., ordf.; Ahlén, A. E.; Andersson, K. Gösta.; Keyser, E. R.; Landberg, A.
Suppleanter: Andréasson, N. R. G.; Jonsson, W. F.

Upphandlingsdelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; Johansson, S.; Keyser, E. R.; Landberg, A.
Suppleanter: Andersson, K. Gösta.; Andréasson, N. R. G.; Holmberg, Y.

Platsupplätelsedelegerade.

Landberg, A., ordf.; Ahlén, A. E.; Keyser, E. R.
Suppleanter: Andréasson, N. R. G.; Carlsson, C. G.; Jonsson, W. F.

Byggnadsdelegerade.

Törnqvist, J. E., ordf.; Engström, E. S.; Keyser, E. R.
Suppleanter: Andersson, E. Olof; Andréasson, N. R. G.; Johansson, S.

Gatunämndens fågelskyddsråd.

Den 2 februari 1942 beslöt stadsfullmäktige bemyndiga gatunämnden att tillkalla högst tre sakkunniga att biträda nämnden i frågor angående fågelvården i Stockholm. Gatunämndens senaste val av sakkunniga ägde rum den 19 januari 1955. Gatunämnden har vidare den 15 februari 1956 beslutat bemyndiga fågelskyddsrådet att med sig adjungera en representant för Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund.

Sakkunniga.

Notini, C.-G., professor, ordf.; Bergman, S., forskningsresande; Linnman, N. H. T., förste reporter, Funck, E. B., major (repr. för Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund).

Föredragande.

Blom, H. E. M., stadsträdgårdsmästare (se sid. 191).

Gatunämndens trafikråd.

Vid sammanträde den 20 februari 1950 beslöt stadsfullmäktige, med anledning av väckta motioner, att ett särskilt trafikråd för Stockholm skulle inrättas. Rådet skulle hava till uppgift att söka få till stånd ett organiserat samarbete mellan de kommunala organen och de enskilda intressesammanslutningarna på trafikområdet. Samtidigt uppdrogo stadsfullmäktige åt gatunämnden att tillsätta ett dylikt trafikråd, bestående av borgarrådet för stadsbyggnadsroteln såsom självskriven ordförande samt ytterligare fjorton (numera femton) ledamöter. De sistnämnda skulle företräda följande kommunala organ och enskilda sammanslutningar: gatukontoret, poliskammaren, skoldirektionen, AB Stockholms Spårvägar, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Cykel- och mopedfrämjandet (vardera en representant), kungl. Automobilklubben, Motormännens riksförbund, Motorförarnas helnykterhetsförbund, Svenska motorförbundet, Taxi trafikförening och Stockholms åkeriförening (fem gemensamma representanter) samt slutligen Stockholms automobilförarfackförening, Stockholms transportarbetarefackförening jämte Spårvägspersonalens samorganisation (tre gemensamma representanter). Den 6 april 1955 beslöt gatunämnden att utöka trafikrådet med en representant för Stockholms handelskammare. I enlighet med fullmäktiges ovannämnda beslut har gatunämnden senast den 16 april och 7 maj 1958 utsett ledamöter av trafikrådet för tiden intill den 1 maj 1960.

Ledamöter.

Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm., ordf. (självskr.); Schütz, H. F., gatudirektör, vice ordf. (gatukontoret); Alm, N. G., trafikpolisintendent (poliskammaren); Hultsjö, E. H., rektor (skoldirektionen); von Heland, H. C. S., direktör (AB Stockholms Spårvägar); Christensson, K. J., generalsekreterare (Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande); Thörnqvist, S. O., generalsekreterare (Cykel- och mopedfrämjandet); Hagardt, S. A. O., direktör, Ahlgren, N., major, Fredriksson, S. H., kamrer, Lindqvist, J. A., direktör, Ottosson, U. B., direktör (gemensamma för kungl. Automobilklubben, Motormännens riksförbund, Motorförarnas helnykterhetsförbund, Svenska motorförbundet, Taxi trafikförening och Stockholms åkeriförening); Andersson, N. G., kassör, Gustavsson, J. G., spårvägsman, Bergsten, A. Hj., chaufför (gemensamma för Stockholms automobilförarfackförening, Stockholms transportarbetarefackförening och Spårvägspersonalens samorganisation); Gerentz, S. T., direktör (Stockholms handelskammare).

Suppleanter.

Ehrman, C. E. G., överingenjör (gatukontoret);
Eliasson, F. E., trafikinspektör (polis-kammaren);
Sjunnesson, G. E. H., ingenjör (skoldirektionen);
Tengblad, E. H., trafikdirektör (AB Stockholms Spårvägar);
Thorsson, G. A., direktör (Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande);
Brännström, B. O., förste kriminalassistent (Cykel- och mopedsfrämjandet);
Grönberg, N. B., sekreterare, **Rådö**, E. H., sekreterare, **Andréasson**, N. R. G., direktör, **Adolfsson**, K. H., trafikchef, **Groth**, G., direktör (gemensamma för kungl. Automobilklubben, Motormännens riksförbund, Motorförarnas hellykterhetsförbund, Svenska motorförbundet, Taxi trafikförening och Stockholms åkeriförening);
Einerfeldt, T. E., droskförare, **Johansson**, A. G. R., spårvagnsförare, **Sundkvist**, E. A., chaufför (gemensamma för Stockholms automobilförfärfackförening, Stockholms transportarbetarefackförening och Spårvägspersonalens samorganisation);
Wennerholm, H. A. C., jur. kand. (Stockholms handelskammare).

Sekreterare.

Åsblom, H. O. G., sekreterare (se sid. 183).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse vartannat år i december tre revisorer jämte tre suppleanter för granskning av gatunämndens, kyrkogårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under de två nästföljande åren.

Håkansson, E. A. F., förste kammarskrivare, ordf.

Jonsson, E. A., kassör.

Malmfors, N., civilekonom.

Suppleanter:

Bjelkerud, G. F., föreståndare.

Carlsson, f. Carlsson, Karin K., fru.

Unger, S. G. R., bankkontorsföreståndare.

Gatunämndens expedition.

Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Enligt gällande arbetsordning skall expedition, som förestås av sekreteraren och är gemensam för gatunämnden och gatukontoret, mottaga och registrera samt fördela alla till nämnden, gatukontoret eller någon kontorets avdelning inkommande handlingar samt ombesörja expediering av alla från nämnden, kontoret eller dess avdelningar utgående expeditioner. Expeditionen handhar nämndens och kontorets gemensamma arkiv och bibliotek.

Arbetsordning. Arbetsordning för gatunämndens och gatukontorets gemensamma kansli, godkänd av nämndens ordförande den 17 dec. 1936.

Sekreterare (24).

Vakant, *tf. Eriksson*, S.

Förste kontorsskrivare (11).

Grimsgård, f. Görander, E. Margareta.

En kontorsskrivare, två kanslibiträden.

Gatukontoret.

Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel). (Se f. ö. nedan under resp. avdelningar.)

Nödvändigheten av att på ett håll koncentrera handläggningen av byggnadsfrågor, tidigare splittrad på olika håll, medförde 1874 tillsättande av en byggnadschef och utarbetande av en plan för inrättande av ett byggnadskontor. Byggnadskontoret, som till en början sorterade under drätsel-nämndens första och tredje avdelningar underställdes år 1883 drätsel-nämndens andra avdelning (se sid. 138). I samband med den kommunala omorganisationen år 1920 utbröts ur kontoret arkitekturavdelningen, hamnavdelningen samt vattenledningsverket och de återstående avdelningarna, gatuavdelningen, avloppsavdelningen, parkavdelningen samt förrådsavdelningen överfördes till gatunämndens förvaltning. I samband med indragning av byggnadschefsbefattningen ändrades år 1922 kontorets benämning till Stockholms stads gatukontor, varvid kontoret ställdes under ledning av en gatudirektör. Antalet av gatukontorets avdelningar reducerades sedermera dels genom sammanslagning av gatu- och avloppsavdelningarna år 1924 dels och genom indragning av förrådsavdelningen år 1926.

År 1947 ombildades den förutvarande kame-ralavdelningen till en ekonomiavdelning, bestående av expedition, ekonomibyrå och lönebyrå.

Genom beslut av gatunämnden den 6 december 1950 inrättades den 1 januari 1951 en särskild planeringsavdelning inom gatukontoret. Denna avdelning, som fr. o. m. den 1 januari 1952 ingår i gatukontorets organisation, bildades genom utbrytning från byggnadsavdelningen av dels den planeringsbyrå, som tillhörde denna avdelning, dels inköps- och förrådsverksamheten och maskinservicen. Vidare har till planeringsavdelningen hänförts det särskilda personalkontor, som inrättades 1949 och tidigare sorterat direkt under gatudirektören.

Renhållningsverket, som jämväl år 1920 överflyttades från drätsel-nämndens andra avdelning till gatunämnden, ställdes den 1 juli 1922 under gatudirektörens ledning. År 1926 sammanfördes renhållningsverkets och gatukontorets räkenskapsgrömmål till en för båda verken gemensam expedition och räkenskapsavdelning. Fr. o. m. den 1 oktober 1928 är renhållningsverket i sin helhet inordnat som en avdelning av gatukontoret.

Gatukontoret, som är gatunämndens verkställande organ beträffande stadens gatu-, park- och renhållningsväsen, åligger i denna egenskap att inom ramen för beviljade anslag och enligt av nämnden godkända förslag utföra de arbeten och vidtaga de åtgärder, som erfordras för fullgörande av gatunämndens åligganden, att för andra förvaltningar eller enskilda utföra de arbeten inom kontorets verksamhetsområde, som erfordras för fullgörande av ingångna avtal eller eljest åligga staden, att hos nämnden göra framställningar i till kontorets verksamhetsområde hörande ärenden, som skola av nämnden behandlas, samt svara för att nämndens beslut i sådana ärenden skyndsamt bli verkställda, att avgiva yttrande i de ärenden, som i vederbörlig ordning till kontoret remitterats, att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom kontorets verksamhetsområden samt väcka förslag till de åtgärder, vilka kontoret härvid finner påkallade, samt att i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som gatunämnden eller annan överordnad myndighet meddelar.

Gatukontorets chef är gatudirektören. Han är inför gatunämnden ansvarig för fullgörandet av gatukontorets åligganden och utövar med avdelningschefernas bistånd ledningen av gatukontorets arbeten, fördelar gatukontoret åvilande uppgifter å personalen och äger avgöra ärenden av löpande natur samt i övrigt ärenden, vilkas avgörande enligt gatunämndens beslut till gatukontoret överlämnats.

Gatukontorets verksamhet fördelas numera på följande avdelningar: expeditionen, ekonomiavdelningen, utredningsavdelningen, konstruktionsavdelningen, planeringsavdelningen, byggnadsavdelningen, parkavdelningen samt renhållningsavdelningen.

Författningar. Instruktion för gatukontoret, fastställd av gatunämnden 2 mars 1938 (Kf 1938: nr 22).

Stat år 1960. (Allmänna kostnader.) Utgifter: driftbudgeten 38 278 100 kr., dessutom förlagsmedel 1 340 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 37 278 100 kr.

Gatudirektör (B 8)

(tjänstetillägg 3,300 kr.).

Schlütz, H. F. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{6}$ 1965); t. 22 20 20 (växel); mottagningstid efter överenskommelse.

Sekreterare (24).

Åsblom, H. O. G.

Förste kontorsskrivare (11).

Uphman, Sonja L., tf.

Civildförsvarets tekniska tjänst.

Arbetschef (B 1).

Lidén, G. A.; kontor: Sturegatan 62 (Pa: Fack, Sth 8); t. 63 25 16. Fullgör även arbetsuppgifter vid förbränningsutredningen (se sid. 195).

Civildförvarsassistent (16).

Ullborn, G. R.; kontor: Sturegatan 62 (Pa: Fack, Sth 8); t. 67 69 39.

Ett kanslibiträde.

Ekonomiavdelningen.

Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Ekonomidirektör (B 4).

Karlöf, E. A.; mottagningstid efter överenskommelse.

Sekreterare (20).

Cederholm, N. T., tjl. (se sid. 194).

Två kontorsskrivare.

Ekonomibyrån.

Ekonomibyrån handhar gatukontorets och brandförsvarets centrala bokföring, medverkar vid uppgörandet av gatukontorets budget samt utövar budgetkontroll. Byrån upprättar i samband härmed erforderliga redovisningar och rapporter samt ombesörjer gatukontorets, brandförsvarets och civildförvarsnämndens utanordningar. Byrån förvarar därjämte gatukontorets värdehandlingar, handhar dess förskottskassa och verkställer debiteringar, indrivning av fordringar, uppbörd och redovisning av parkerings- och tippavgifter, slutlig uträkning av kollektivavtalslöner och körselersättning m. m. även som göromål med taxering och beskattning, varjämte byrån handlägger ärenden rörande hyresförhållanden, lokal- och markupplåtelser m. m.

Kamrer (25).

Ringström, O.

Kamrer (20).

von Essen, B. G.

Sekreterare (20).

Asker, O. B.

Hållkortsföreståndare (20).

Bohman, F. A. B.

Förste kammarskrivare (17).

Ekhult, T. R.; Barvestam, K. G.; Tell, L. I.; Rydén, B. A.; Hargin, A. H., tf.

Kammarsskrivare (15).

Vakant, *tf.* Näf, H. R.; Eggefors, L. R. (tillf.).

Förste hälkortstekniker (15).

Johansson, E. A. R.

Kontorsassistent (12).

Näf, H. R., tjl. (se ovan).

Hälkortstekniker (12).

Vakant.

Sju *förste kontorsskrivare*, tre *förste hälkortsoveratorer*, fem *kontorsskrivare*, en *hälkortsoverator*, en *stansföreståndare*, fem *stansoveratorer*, sju *kanslibiträden*, sex *stansbiträden*, två *hälkortsbiträden*.

Lönebyrån.

Lönebyrån handlägger personal-, avlönings- och pensionsärenden rörande gatuförvaltningens tjänstemän och härjämte efter ekonomidirektörens beprövande andra ärenden av kameral natur.

Sekreterare (22).

Anderson, G. A. V.

Förste kammarsskrivare (17).

Skogman, O. M.

Kontorsassistent (12).

Dahlberg, f. Josephson, Ella C.

Förste kontorsskrivare (11).

Sörensen, f. Johnsson, Edith V.

Två *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*.

För gatukontoret gemensam personal.

Förste vaktmästare (9).

Krosse, E. H. H., tjl. (se sid. 194), *tf.* Karp, A. V.

Förste expeditionsvakt (8).

Grönberg, C. R., tjl., *tf.* Holmquist, O. V. H.

En *förste telefonist*, sju *expeditionsvakter*, fyrtiotre *kontorsbiträden*, sex *telefonister*, tio *expeditionsbiträden*.

Utredningsavdelningen.

Döbelnsgatan 18 (Pa: Fack, Sth 8); t. 24 00 20 (växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Utredningsavdelningen utför gatukontorets tekniska och ekonomiska utredningar avseende trafik- och avloppsfrågor och utarbetar i samråd med övriga avdelningar för dessa arbeten erforderliga konstruktionsritningar, arbetsbeskrivningar och kostnadsberäkningar.

Utredningsavdelningen omfattar förutom expeditionen, ritningsarkivet och inmätningen, vilka

den har gemensamt med konstruktionsavdelningen, trafikbyrån, parkeringssektionen, avloppsbyrån samt utredningen om avloppsvattnets rening.

Överingenjör (B 4).

Ehrman, C. E. G.

Expeditionen.

Förste kammarsskrivare (17).

Malmén, B. O., tjl. (se sid. 170), *tf.* Hellner, K. G. A.

Förste kontorsskrivare (11).

Jonsson, Inga-Britta.

En *kontorsskrivare*.

Ritningsarkivet.

Konstruktör (15).

Ryding, S. B.

En *kontorsskrivare*, en *fotograf*, ett *kanslibiträde*, en *förste kopist*, två *kopister*.

Sektion för inmätning.

Ingenjör (19).

André, C. F.

Ingenjör (17).

Larsson, H. A.

Konstruktörer (15).

Holmberg, E. G.; Bohman, N. G. A.

Fyra *mätningstekniker*, sju *mättningsförmän*, sju *mättningsbiträden*.

Trafikbyrån.

Förste ingenjör (B 1).

Dufwa, A. O. W., tjl., *tf.* Tunå, G. C. R.

Förste avdelningsingenjörer (27).

Vakant, *tf.* Vikander, J. S.; Tunå, G. C. R., tjl. (se ovan), *tf.* Wennel, S. A.; Kullström, G. E.

Förste avdelningsingenjör (26).

Vikander, J. S., tjl. (se ovan), *tf.* Berglöf, J. G. F.

Avdelningsingenjörer (24).

Wennel, S. A., tjl. (se ovan), *tf.* Jaanivald, V.; Göransson, L.-A. (tillf.).

Ingenjörer.

Berglöf, J. G. F. (22), tjl. (se ovan), *tf.* Tideblad, Y. A.; Göransson, L.-A. (22), tjl. (se ovan), *tf.* Brölund, R. S. A.; Jaanivald, V. (22), tjl. (se ovan), *tf.* Kask, K.; Grundén, E. S. J. (22); Ocklind, J. (22), *tf.*; Thunberg, K. T. B. (19,920 kr.); Blomgren, E. L. (19), *tf.*; Hesselgren, E. L. (19); Wahlquist,

S. L. (19). *tf.*; Brolund, B. S. A. (17). *tjl.*
(se sid. 184); Wallin, N. G. (17); Söderberg,
J. S. (17).

Konstruktörer (15).

Jakobsson, L. K., *tf.*; Lindström, H. M., *tf.*;
Carlsson, K. O. S., *tf.*

Ritare (13).

Karlsson, B. W., *tjl.* (se sid. 161); Leljevahl,
Stella; Elmgren, S. O., *tf.*; Landström, B. Å.,
tf.; Ljungdahl, S., *tf.*; Lundkvist, R. V., *tf.*;
Granhölm, B. C. V., *tf.*; Arvsäter, K. K. I.
(*tillf.*); Bergman, N. E. C. (*tillf.*); tre va-
kanta.

Ett första ritbiträde, tre ritbiträden,
två deltidsanställda ritbiträden.

Parkeringssektionen.

Trafikinspektör (25).

Sahlin, B. S.

Inspektör (15).

Jönsson, R. V.

Biträdande inspektörer (13).

Gilbe, B. G. A.; Hedlund, H. M. (17,064 kr.).

Ritare (13).

Blomstedt, K. R.

En förste kontorsskrivare, två kansli-
biträden, sjuttiofem trafikvakter.

Avloppsbyrån.

Förste ingenjör (B 1)

(növ. inneh. B 2).

Cronström, A. A.

Förste avdelningsingenjör (27).

Edlund, S. R. V.

Laboratorieföreståndare (27).

Johansson, V. H.; t. 42 88 06.

Förste avdelningsingenjörer (26).

Ekelund, H. G. K.; Niklasson, L. F.; en vakant.

Avdelningsingenjörer (24).

Mårtensson, G. A. S.; Falkendal, C. J.; Halvor-
sen, K.; Säfwenberg, U. O. H.

Ingenjörer.

Björkgren, L. G. (22); Widlund, H. S. (22); Ape-
nitis, J. A. (22); Cronholm, Märta M. (22);
Åarma, U. (*tillf.* 22); Ericsson, A. V. (19);
Sundquist, Å. V. D. (19); Sjöstrand, B. G.
(19); Hall, B. E. (19), *tf.*; Johansson, J. I.
(17); Ahldén, S. K. J. (17); Söderberg, H. A.

(17); Roos, B. V. (17); Pettersson, F. D. Ch.
(17); Johnsson, K. Å. (17), *tf.*

Konstruktörer (15).

Willberg, V. I. A.; Irsch, A.; Dahlin, A. A. B.;
Ejerholm, K.-G., *tjl.* (se sid. 161); Nilsson, B.
V.; Bramstål, E. O.; Holm, B. F., *tf.*; Ericson,
E. W., *tf.*; Ekerstrand, K. Å. V., *tf.*

Ritare (13).

Johnson, L. R.; Jareman, A. E. (*tillf.*); två
vakanta.

Kemister (13).

Granstrand, K. G. G.; Jacobsson, F. O. O.

Ritare (11).

Rönnkvist, Catharina.

Fyra mättningsförmän, fyra mättnings-
biträden, tre första ritbiträden, nitton rit-
biträden, ett kanslibiträde, en laborant, tre
laboratoriebiträden.

Generalplaneutredning för rening av
Stockholms avloppsvatten.

Förste ingenjör (B 1).

Kempe, E. Hj.

Konstruktionsavdelningen.

Tulegatan 5 (Pa: Fack, Sth 8); t. 24 00 20
(växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lör-
dagar och dag före helgdag 8,30—14).

Konstruktionsavdelningen utför byggnadstek-
niska utredningar samt erforderliga kostnads-
beräkningar och konstruktionsritningar för konst-
arbeten i gatumark, för biltunnlar och för tun-
nelbanor.

Överingenjör (B 4).

Gyldenstein, K. H. G.

1:a byrån.

Förste avdelningsingenjör (27)

(növ. inneh. förste ingenjör B 1).

Falk, K. G.

Förste avdelningsingenjör (26).

Tyden, K. J.

Avdelningsingenjörer (24).

Angeberg, N. H. R.; Björk, J. A.

Ingenjörer.

Victorsson, Å. N. (22); Lemby, L. A. G. (22);
Vipper, U. (22); Silfversparre, A. (22); Tarmet,
R. (22), *tf.*; Brandt, N. G. F. (22), *tf.*;
Larsson, H. E. (19), *tf.*; Johansson, L. B.
(*tillf.* 17).

GN

Ingenjör (17,964 kr.).

Rozsa, F. L.

Kontrollant (17).

Stålhammar, F. H.

Konstruktörer (15).

Holm, f. Linder, Marianne J. C.; Hed, J.-E.

Ritare (13).

Sturesson, A. W., tjf. (se sid. 537); Stenberg, R. E.; Strömstedt, R. V. J.

Ett första ritbiträde, ett ritbiträde.

2:a byrån.

Förste avdelningsingenjör (27)

(nuv. inneh. förste ingenjör B 1).

Vretblad, E. G.

Förste avdelningsingenjör (26).

Anmark, K.-H.

Avdelningsingenjörer (24).

Arendi, K. H.; Wenger, K. H. J., tf.

Ingenjörer.

Victorsson, S. J. (22); Holmquist, N.-G. (22); Palmqvist, S. A. S. (19); Söderholm, L. E. (19); Malmström, B. E. (19); Ryd, H. B. (19); Larsson, K.-E. (17); en vakant (17).

Ingenjör (19,920 kr.).

Forsberg, B. E.

Ingenjör (18,912 kr.).

Farestveit, S. S.

Konstruktörer (15).

Lundborg, K.-E. O.; en vakant.

Ritare (13).

Två vakanta.

Ett ritbiträde.

3:e byrån.

Förste avdelningsingenjör (27)

(nuv. inneh. förste ingenjör B 1).

Rinkert, J. A. T.

Förste avdelningsingenjör (26).

Thelander, E. G.

Avdelningsingenjör (24).

Hedström, O.

Ingenjörer.

Hylander, A. L. (22); Björkemar, A. V. (22); Törnqvist, F. S. H. (22); Olsson, B. E. (22); Rengefors, J. R. (22); Klerborg, R. E. (20,976 kr.); Sällstedt, B. G. T. (22), tf.; Järild, S. A. W. (19); Ström, O. G. (17), tf.

Ritare (13).

Rylander, K. B.; en vakant.

Ett första ritbiträde.

4:e byrån

(geotekniska byrån).

Förste avdelningsingenjör (27).

Hellgren, S. A.

Avdelningsingenjör (24).

Holgersson, P. Å.

Ingenjörer.

Ålskär, C. J. Å. (22); Magnfors, N. H. (17); Jonsson, E. W. (17).

Borrningskontrollant (16).

Jigén, J. G.

Fem borrhingsledare, en verkmästare, två förmän.

Planeringsavdelningen.*Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (räxel). Expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).*

Planeringsavdelningen omfattar organisationsbyrån, inköps- och förrådsbyrån, maskinbyrån och personalbyrån. Inom dessa handläggas frågor som beröra olika avdelningar inom kontoret. Organisationsbyrån verkställer utredningar beträffande nya arbetsmetoder, arbetsorganisation och ackordsfrågor samt planlägger byggnader för förråd, krossar, lossningsplatser o. s. v. Inköps- och förrådsbyrån verkställer inköp och handhar förrådsrörelsen med därtill hörande inventarier. Maskinbyrån handhar gatukontorets maskiner och uthyr dessa till kontorets avdelningar samt till andra stadens verk i mån av tillgång. Fr. o. m. år 1960 har kontorets centralverkstad överförs till maskinbyrån. Personalbyrån sköter personalrekrytering och personalvård, handlägger pensionsärenden för den kollektivavtalsanställda personalen, handhar arbetarregister och därmed sammanhängande statistik samt svarar för kontorets säkerhetstjänst, kursverksamhet m. m.

Antalet sysselsatta arbetare vid planeringsavdelningen uppgick i medeltal under år 1959 till 168 st., varav 7 hos entreprenörer. Dess-

utom fanns vid verkstaden under år 1959 i medeltal 169 arbetare.

Överingenjör (B 4).

Ericsson, K.-O. E.

Expeditionen.

Ingenjör (22).

Mattsson, P., tjl. (se nedan), *tf.* Segerström, S. T. M.

Ingenjör (19).

Swensson, S. S.

Kammarsskrivare (15).

Allstrin, J.-E., tjl., *tf.* Pernebrant, G. A. V.

Kontorsassistent (12).

Nilson, O. G. V.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde.

Organisationsbyrån.

Förste avdelningsingenjör (26).

Olsson, K. H., tjl. (se sid. 153), *tf.* Mattsson, P.

Avdelningsingenjör (24).

Eklund, P. O. L.

Ingenjörer.

Ericsson, B. G. H. (22); Johnson, H. E. H. (19); Segerström, S. T. M. (19), tjl. (se ovan), *tf.* Sundqvist, S. G. S.; Tiedemann, S. V. (17); Lindberg, G. H. R. (17), *tf.*; en vakant (17).

Konstruktörer (15).

Lindberg, G. H. R., tjl. (se ovan), *tf.* Lundqvist, K. W. H.; Persson, H. L.

Arbetsstudietekniker (15).

Andersson, T. V.

Ritare (13).

Hardnäs, J. H.; en vakant.

En verkmästare, en ritare.

Inköps- och förrådsbyrån.

Kontor: Tulegatan 7 (Pa: Fack, Sth 8); t. 24 00 20 (växel).

Intendent (25).

Lewin, E. G. W.

Kamrer (20).

Roxby, G. R.

Förrådsförvaltare (20).

Hammarberg, E. V.

Ingenjör (19).

Ryttinger, H. P. M.

Förste kammarsskrivare (17).

Strand, K. B. E.

Kammarsskrivare (15).

Jonsson, N. K. W.; Brölin, U., tjl. (se sid. 300), *tf.* Trotzig, B. T. P.; en vakant.

Virkeskontrollant (15).

Olsson, S. G. M.

Förste förrådsmästare (15).

Sandström, B. N.; Björk, T. G.

Kontrollant (12).

Andersson, S. H.

Kontorsassistenter (12).

Lundén, T. Hj.; Skoglund, S. B.; Trotzig, B. T. P., tjl. (se ovan).

Sex förrådsmästare, tre förste kontorskrivare, två förmän, fyra kontorsskrivare, sju förrådsbiträden, två kanslibiträden.

Maskinbyrån.

Kontor: Lindhagensgatan 106, Kjellgrensgatan 14 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel).

Förste ingenjör (B 1).

Hellgren, N. G. C.

Avdelningsingenjör (24).

Arvidson, T. A. S.

Ingenjörer (19).

Gårdeman, S. E.; Lindblom, S. F. V.; Olsson, K. J. S.; Planfeldt, A.; Söderström, A. S.; Thorén, K. G. S.

Ingenjörer (17).

Andersson, S. V.; Kjellén, G. A. L.; Bigert, K. E., *tf.*; Thelander, J. H. (tillf.).

Konstruktörer (15).

Karlenby, S. O.; Myhrberg, C. G.; Pramgren, R. E.

Kammarsskrivare (15).

Eriksson, E. G.

Ritare (13).

Larson, A. E.; Jonasson, B.-T.; Österman, G. A.

Kontorsassistent (12).

Fredriksson, S. R.

Sjutton *förste verkmästare*, tio *verkmästare*, två *förste kontorsskrivare*, ett *verkmästarebiträde*, sju *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*.

Personalbyrån.

Kontor: Hantverkargatan 15 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel).

Ingenjör (22).

Högsäter, M. G.

Ingenjörer.

Österholm, P. (19); Svensson, E. V. (17), säkerhetskontrollant.

Personalassistent (14).

Löfberg, A. E.

Kontorsassistenter (12).

Westerdahl, S. H., *tf.*; Espelund, G. E. H. (tillf.).

Förste kontorsskrivare (11).

Westerdahl, S. H., *tjl.* (se ovan); Dolk, Barbro M. L.

En *verkmästare*, två *kanslibiträden*.

Förtroendeläkare (23,250 kr.).

(Gemensam för personalen inom stadsbyggnadsroteln med undantag för brandförsvaret.)

Garlind, C. T. E.

Byggnadsavdelningen.

Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

I äldre tider ålåg det fastighetsägarna att var och en framför sin tomt förse gatan med beläggning. Uppsikten över »gators och gränders stenläggning och jämnande» påvilade enligt en k. förordning av år 1725 magistraten, särskilt dess byggnings- och ämbetskollegium, vilket i sin ordning skulle tillse, att stadsingenjören uppfyllde sin skyldighet att bl. a. övervaka fastighetsägarnas fullgörande av hithörande åligganden. Först år 1845 övertog staden genom en särskild styrelse, »förvaltningen av gatulägningsarbeten i Stockholm», för en tid av 15 år arbetet med gatornas underhåll och omläggning, mot det att fastighetsägarna genom en särskild skatt (vilken utgick intill år 1888) lämnade det huvudsakliga bidraget till kostnaden. Då den nyssnämnda förvaltningen år 1861 uppgick i en »gatulägnings- och lyshållningsstyrelse», tillsattes en särskild arbetschef för »gatu- och trumbygg-

nadsarbetena». År 1864 sammanslogs nämnda styrelse med vattenledningsdirektionen till drätsel-nämndens tredje avdelning.

Den första underjordiska avloppsledningen anlades år 1864, och år 1868 påbörjades utbygget av stadens avloppsnät i huvudsaklig överensstämmelse med ett för stadsfullmäktige två år tidigare framlagt förslag. Fr. o. m. år 1875 utfördes stadens gatu- och avloppsarbeten av en särskild avdelning under gatu-(byggnads-)kontoret, gatu- och avloppsavdelningen (under åren 1918—1924 uppdelad på två avdelningar).

År 1933 bestod den dåvarande gatu- och avloppsavdelningen av expedition, konstruktionsbyrå, fyra arbetsdistrikt, stenhuggerier, grustag, sjötransporter, inventarie- och materialförråd samt smidesverkstad. År 1937 utbröts konstruktionsbyrån till en särskild avdelning, benämnd utredningsavdelningen, numera uppdelad i en utredningsavdelning och en konstruktionsavdelning. Ett flertal underavdelningar inom gatu- och avloppsavdelningens (namnet ändrades år 1944 till *byggnadsavdelningen*) ram ha under tiden efter år 1933 tillkommit: pump- och reningsverken för avloppsvattnets rening samt asfaltverket vid Hornsberg (1934), nybyggnadsavdelningen, inköps- och förrådsbyrån (1936), byrån för arbetsorganisation, senare benämnd planeringsbyrån (1945) och år 1951 ändrad till särskild avdelning (planeringsavdelningen). År 1941 tillkom en särskild byrå för handläggning av arbetsuppgifter i samband med pump- och reningsanläggningarna. Asfaltverket ändrade år 1949 sitt namn till belägningsbyrå. Grustag och sjötransporter samt trafikanordningar underställdes därvid denna byrå. Under år 1953 har tillkommit en husbyggnadsbyrå, vilken handlägger dels frågor rörande fastigheter m. m. under gatukontorets förvaltning dels sådana frågor, som t. ex. besiktningar, vibrationsmätningar och ska-deersättningar, som uppkomma i samband med fastigheter, som beröras av kontorets arbeten.

Nybyggnadsbyrån ombesörjer företrädesvis vissa större arbeten såsom tunnelbanan, nybyggnad av reningsverk, viadukter och liknande arbeten. Inrestdistriktet handlägger huvudsakligen med gator och avloppsledningar sammanhörande arbetsuppgifter inom de utbyggda delarna av inre staden. Södra och Västra förortsdistrikten utföra huvudsakligen exploateringsarbeten i yttre områdena Brännkyrka—Enskede respektive Bromma—Spånga jämte underhållsarbeten inom dessa.

Antalet sysselsatta arbetare uppgick i medeltal under år 1959 till 1 319 st., varav 323 hos entreprenörer.

Stat år 1960. (Gator, vägar, avloppsledningar och pumpverk m. m.) Utgifter: driftbudgeten 159 972 400 kr., dessutom förlagsmedel 26 298 800 kr.; kapitalbudgeten 35 000 000 kr., låne-medel, i linjen 64 515 000 kr., inom linjen 5 450 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 117 097 500 kr.; kapitalbudgeten 35 250 000 kr.

Chefsingenjör (B 6).

Björkman, K. G. S. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1966).

Expeditionen.

Förste ingenjör (B 1).

Leine, N.-E. (tillf.).

Förste avdelningsingenjör (26)
(nuv. inneh. B 1).

Elfström, L. A.

Ingenjörer.

En vakant (22); Hellberg, S. G. (17); Danell, I. F. (17); Swärd, T. A. (17), tj. (se sid. 194).

Sekreterare (20).

Antoni, P. A.

Kammarskrivare (15).

Bellgran, C. R. (tillf.).

Kontorsassistenter (12).

Gillström, P. B.; Bergquist, B. A. I.

Nybyggnadsbyrån.

Kontor: Hornsgatan 20 (Pa: Fack, Sth 8; t. 68 03 60 (växel).

Byggnadschef (B 5).

Hult, A. O. G.

Arbetschef (B 1).

Pehrson, M. P. A.

Förste avdelningsingenjör (27).

Vakant.

Förste avdelningsingenjörer (26).

Rennfelt, E. G. Hj.; Silfwerbrand, C.-H. M.; Hasselström, K., tf.; Rynefelt, B. R., tf.

Avdelningsingenjör (24).

Challis, E. L. Ch., tf.

Ingenjörer.

Lindblad, T. Å. (22); Johansson, C. O. (22), tf.; Berg, R. C. G. (19), tf.; Ström, P. E. L. (19), tf.; Lengquist, P. H. (17); Peedu, A. (17), tf.; Jonsson, S.-O. (22,080 kr.); Gustafsson, G. B. (18,912 kr.).

Konstruktör (15).

Peedu, A., tj. (se ovan).

Kammarskrivare (15).

Söderbäck, V. K. S.

Arbetsdistrikten.

Inrestadsdistriktet

(omfattande Nikolai, Klara, Kungsholms, St Görans, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars och Katarina församlingar, Sofia församling, med undantag av den del, som ligger söder om Hammarbyleden och Sicklakanalen, Maria Magdalena och Högalids församlingar, av Enskede församling Årsta Holmar samt Essinge församling).

Kontor: Kungsholmsgatan 30 (Pa: Fack, Sth 8; t. 54 11 00 (växel).

Arbetschef (B 2).

Holmgren, E. M. J., tf.

Förste avdelningsingenjör (26).

Magnusson, P. T., tf.

Ingenjörer.

Sporrong, J. G. (22); Hedqvist, P. W. E. (22), tf.

Konstruktör (15).

Ericsson, P., tf.

Ritare (13).

Thillman, Å. R.

Kontorsassistent (12).

Örnefalk, S. O.

Södra förortsdistriktet

(omfattande av Sofia församling den del, som ligger söder om Hammarbyleden och Sicklakanalen, Hägerstens, Brännkyrka, Vantörs och Enskede församlingar, med undantag av Årsta Holmar, samt Skarpnäcks och Farsta församlingar).

Kontor: Olaus Magnus' Väg 6, Johannelshov (Pa: Fack, Sth 8; t. 59 02 10 (växel).

Arbetschef (B 2).

Bengtson, N. O., tj., tf. Petersson, G. B. R.

Förste avdelningsingenjörer (26).

Leine, N. E., tj. (se ovan); Wilborg, H. A., tf.

Ingenjörer.

Lindholm, H. E. (19,920 kr.); Öhlander, S. H. (22), tf.; en vakant (17).

Konstruktör (15).

Djuvfeldt, G. D.

Kontorsassistent (12).

Nordh, C.-O. B.

Västra förortsdistriktet

(omfattande Bromma, Västerleds och Spånga församlingar).

Kontor: Ångermannagatan 164, Vällingby
(Pa: Fack, Sth 8); t. 37 26 50 (växel).

Arbetschef (B 2).

Löwenhielm, C. G. C.

Avdelningsingenjör (24).

Modée, L. A. A.

Ingenjörer.

Langö, A. C. N. (19), tf.; Fridell, S. H. (17), tf.

Konstruktör (15).

Heljegård, A. L. A., tf.

Ritare (13).

Grandin, S. O., tf.

Kontorsassistent (12).

Plane, R. H. L., tf.

Beläggningsbyrån

(omfattande asfaltarbeten, trafikordningar, grustag och sjötransporter).

Kontor: Hantverkargatan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel) och 52 80 96.

Arbetschef (B 2).

Tägt, E. H., tf.

Förste avdelningsingenjör (26).

Broock, H. (tillf.).

Avdelningsingenjör (25).

Ingberk, K. L. S., tf.

Ingenjörer.

Öjby, H. E. E. (22), tf.; Liljedahl, B. L. (19, 920 kr.); Christianson, N. H. (19); Hamrén, N. O. (19), tf.; Spong, H. V. G. (17).

Kammarsskrivare (15).

Johansson, C. W.

Ritare (13).

Svensson, K. G., tf.

Husbyggnadsbyrån.

Kontor: Tulegatan 5 (Pa: Fack, Sth 8); t. 24 00 20 (växel).

Förste avdelningsingenjör (26).

Carlsson, P. E., tf.

Ingenjörer.

Fridsberg, G. F. (22), tf.; Hasselvall, C. M. (19); Simonsson, N. R. G. (19), tf.; Lundin,

C. W. (19), tf.; Drott, K. E. A. (17), tf.; Homann, G. A. H. (17), tf.; Linden, A. L. A. (tillf. 17).

Ritare (13).

Weiner, B. N. A., tf.

Pump- och reningsverken.

Kontor: Döbelnsgatan 18 (Pa: Fack, Sth 8); t. 24 00 20 (växel).

Förste ingenjör (B 1).

Brundin, G. M.

Ingenjörer.

Larsson, K. E. W. (22); Raune, Å. F. (20), tf.

Ritare (13).

Studahl, G. E. Hj.

Dessutom vid byggnadsavdelningen två förste maskinmästare, två maskinmästare, tre förste maskinister, sexton öververkmästare, trettio förste verkmästare, sextio verkmästare, fem körselverkmästare, sju kontrollanter, en förste kemist, en förrådsmästare, sju maskinister, en bogserbåtsbefälhavare, sju förste kontorsskrivare, trettiosju förmän, elva kontorsskrivare, två laboranter, tio verkmästarbiträden, fjorton kanslibiträden.

Parkavdelningen.

Tulegatan 7 (Pa: Fack, Sth 8); t. 24 00 20. Expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

År 1869 inrättades i Stockholm tjänsten som stadsträdgårdsmästare. Härigenom överfördes värden av stadens parker i kommunal regi.

Parkavdelningen planlägger stadens parkverksamhet, utför nyanläggningar och underhåll av parker och planteringar, utför anordningar för stadens prydnad samt handhar de särskilda verksamhetsgrenar, såsom lek, musik m. m., vilka äsyfta att befördra parkernas användning för friluftsvistelse. Därjämte biträder parkavdelningen vid projekteringen av sådana gatu- och torganläggningar, på vilka stora estetiska krav ställas och utför arkitektupdrag för gatukontoret i övrigt. Under år 1955 var avdelningen föremål för omorganisation. Vidare har år 1959 parkrenhållningen överförts till renhållningsavdelningen.

Den under avdelningens förvaltning stående parkarealen utgjorde under år 1959 omkring 2,860 hektar.

För att förse stadens parker och planteringar med erforderligt växtmaterial driver avdelningen trädgårdar med trädskola i Enskede samt med växthus och odlingar av perenna växter vid Haga trädgårdar, som arrenderats till

år 1977, i samband varmed staden åtagit sig skötseln av Hagaparken.

För att samla barn upp till 14 år till parkernas lekplatser, ge dem sund rekreation, lämpliga och roande sysselsättningar under fria men dock övervakade former anordnas sedan 1937 den s. k. »parkleken». Verksamheten har under år 1959 varit förlagd till 87 platser inom staden med följande fördelning: Staden Mellan Broarna 1 st.; Östermalm 6 st.; Hjorthagen 1 st.; Vasastaden 4 st.; Brunnsviken 1 st.; Kungsholmen 6 st.; Södermalm 9 st.; Hägerstens församling 9 st.; Brännkyrka församling 5 st.; Vantörs församling 5 st.; Enskede församling 7 st.; Skarpnåcks församling 8 st.; Farsta församling 9 st.; Essinge församling 2 st.; Västerleds församling 2 st.; Bromma församling 6 st.; Spånga församling 6 st. På 28 av dessa har verksamheten bedrivits även på vintern. Under sommaren finnas på 40 platser särskilda småbarnshagar. Antalet deltagande barn har i medeltal uppgått till: under sommarsäsongen 17,250 och under vintersäsongen 8,900 per dag. Utflykter företagas under sommarmånaderna med barnen från de trängre innerstadsparkerna till Hagaparken eller annat större friområde, där lekar, tävlingar, teater och uppvisningar anordnas.

Genom parkavdelningen anordnas konserter, visafnår, balett- och teaterföreställningar under månaderna juni—augusti i drygt 20-talet parker i den inre staden och ytterområdena. Friluftsanshållningen omfattar varje säsong ett 100-tal instrumentalkonserter, 30-talet körkonserter samt cirka 50 st. vis- och teateraftnar, tillsammans sålunda omkring 180 olika underhållningsarrangemang.

Parkavdelningen ombesörjer även utfodring av vilda fåglar i staden, särskilt änder och småfåglar vintertid. Till avdelningens förfogande står härvid som rådgivande organ Fågel-skyddsrådet (se sid. 181).

Chef för parkavdelningen är stadsträd-gårdsmästaren.

Stat år 1960. (Parker.) Utgifter: drift-budgeten 19 600 300 kr. (därav engångs 105 000 kr.), dessutom förlagsmedel 181 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 6 385 000 kr.

Stadsträdgårdsmästare (B 5).

Blom, H. E. M.; t. 34 18 89; mottagningstid: måndagar, onsdagar och lördagar 11—12 samt i övrigt efter överenskommelse.

Kansli- och kameralbyrån.

Kamrer (22).

Vakant.

Ekonomisektion.

Förste kammarskrivare (17).

Ekebohm, E. W., tf.

Kontorsassistent (12).

Medeby, E. G. H., tjl. (se nedan), tf. Carsell, B. L.

Förste kontorsskrivare (11).

Lundbäck, C. A. I.

En kontorsskrivare, tre kanslibiträden.

Sektion för friluftsanshållning.

Byråassistent (18).

Friberg, S. O.

En scentekniker, en maskinist.

Sektion för markupplätelser.

Kammarskrivare (15).

Medeby, E. G. H., tf.

En kontorsskrivare.

Sektion för lekverksamhet.

Lekplatsinspektör (15).

Wretling-Larsson, Stina.

En kontorsskrivare, trettiotvå lekledare samt omkr. etthundrasjuttiofem arvodesanställda lekledare, lekassistenten och lekpraktikanter.

Projekteringsbyrån.

Förste byråarkitekt (27).

Folmer, A. E., tf.

Arkitekter.

Skog, L. R. (24); Smedberg, L. E. (22).

Trädgårdstekniker (18).

Florin, K. F. G.; Paulsson, A. G.; Sundberg, K.-E.

Konstruktörer (15).

Öreby, A. P. E.; Johnson, K. B.; Andersén, f. Bellander, Kristina E.

Två ritare, ett första ritbiträde, en kontorsskrivare, ett ritbiträde.

Mätningssektion.

Ingenjör (17).

Östedt, N. R.

Två förmän, två verkmästarbiträden.

Byrån för yttre arbeten.

Arbetschef (27).

Dahlberg, A. F. Hj.

Sektion för arbetsplanering.

Överträdgårdsmästare (17).

Engfors, K. Ö. V., tjl. (se nedan), *tf.* Lundström, A. L.

Konstruktörer (15).

Lundström, A. L., tjl. (se ovan); Nyström, J. V.

En *trädgårdsmästare*, en *förman*, ett *verkmästarbiträde*, två *kanslibiträden*.

Sektion för fältarbeten.

Parkinspektör (20).

Helin, G. V.

Ordningsvaktinspektör (17,964 kr.).

Carlsson, G. S. H.; t. 61 01 61.

Arbetsdistrikten.

Distrikt I

(omfattande Staden Mellan Broarna, Östermalm, Norrmalm och Vasastaden).

Kontor: Sturegatan 62 (Pa: Fack, Sth 8); t. 67 70 33, 67 70 63.

Överträdgårdsmästare (17).

Vakant, *tf.* Wickström, K. E.

Förste kontorsskrivare (11).

Björklund, Maghild I.

Distrikt II

(omfattande Kungsholmen, Essingeöarna, Långholmen, Reimersholme och Södermalm).

Kontor: Pålundsparken (Pa: Fack, Sth 8); t. 68 85 07, 68 85 08.

Överträdgårdsmästare (17).

Lindqvist, G. R.

Förste kontorsskrivare (11).

Malmberg, B. R.

Distrikt III

(omfattande Hägerstens och Brännkyrka församlingar, av Vantörs församling stadsdelarna Örby och Rågsved samt av Enskede församling stadsdelarna Östberga och Årsta).

Kontor: Safirgränd 8, Hägersten (Pa: Fack, Sth 8); t. 45 27 70 (växel).

Överträdgårdsmästare (17).

Tegman, A. H. A.

Förste kontorsskrivare (11).

Arrefelt, G. H., *tf.*

Distrikt IV

(omfattande av Vantörs församling stadsdelarna Stureby, Bandhagen och Högdalen, Enskede församling utom stadsdelarna Östberga och Årsta samt Skarpnäcks och Farsta församlingar).

Kontor: Stockholmsvägen 50, Enskede (Pa: Fack, Sth 8); t. 49 30 29, 59 41 31.

Överträdgårdsmästare (17).

Skoglund, R. F.

Förste kontorsskrivare (11).

Rydgren, H. F.

Distrikt V

(omfattande Bromma, Västerleds och Spånga församlingar).

Kontor: Åkeshovs gård, Bromma (Pa: Fack, Sth 8); t. 37 28 88, 37 43 61.

Överträdgårdsmästare (17).

Tannerfors, E. G. M.

Förste kontorsskrivare (11).

Blomberg, H. B.

Nio *trädgårdsmästare*, en *verkmästare*, fem *förmän*, två *kontorsskrivare*. Antalet sysselsatta arbetare uppgick i medeltal under år 1959 till 368 st., varav 32 hos entreprenörer. Under sommartid dessutom omkring 60 kvinnliga trädgårdsarbetare.

Körselkontroll.

Körselverkmästare (15).

Reichenberg, Å. H. G.

En *biträdande körselverkmästare*, en *förman*, en *kontorsskrivare*.

Trädgårdar och trädskolor.

Växthusen: Haga trädgård (Pa: Solna);

t. 27 41 90, 27 41 91.

Ingenjör (20).

Engfors, K. Ö. V., *tf.*

Förste trädgårdsmästare (16).

Hult, F. G. C.

Perennaodlingarna: Linnvävartorpet (Pa: Solna); t. 27 40 51.

Trädskolan, Enskedevägen, Enskede (Pa: Enskede);

t. 49 15 72.

Förste trädgårdsmästare (16).

Lindström, B. L.

Renhållningsavdelningen.

Hantverkargatan 15 (Pa: Fack, Sth 8); t. 22 20 20 (växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Renhållningen var i äldsta tider en fastighetsägarnas privatsak. Redan i medeltida författningar återfinnas emellertid straffbestämmelser för försummad renhållning och under Gustaf I:s regering utfärdades detaljerade bestämmelser, som sedan upprepades och skärptes av efterföljande regenter. Dessa föreskrifter synas dock mest hava avsett gaturenhållning, medan ringa uppmärksamhet ägnades gårds- och avträdesrenhållning. Det första steget till stadens övertagande av gaturenhållningen togs år 1661, då staden mot avgift började tillhandahålla hästar, kärror och prämar för bortförande av gatuorenlighet. År 1774 anställdes en entreprenör för all slags renhållning i den inre staden; betalningen utkrävdes av husägarna. Denna »tvångs-entreprenad» upphörde emellertid åter 1798 och ersattes efter hand av ett flertal olika entreprenörer utom beträffande avträdesrenhållningen, för vilken år 1792 utfärdades ett reglemente, som bland annat föreskrev inrättande av trenne »anvisningskontor», å vilka allmänheten hade att anmäla ombyte av avträdeskär.

Systemet med entreprenörer visade sig emellertid mindre fördelaktigt, och renhållningsförhållandena i huvudstaden lämnade mycket övrigt att önska, vilket ledde tanken på kommunens övertagande av renhållningen; detta skedde genom drätselkommissionens beslut om upprättande av ett renhållningsverk, som började sin verksamhet den 1 maj 1859.

Renhållningsverket övertog nu avträdesrenhållningen, men gatu- och gårdsrenhållningen utfördes fortfarande genom entreprenörer. Till upplags- och omlastningsplats för såväl latrinerna som de vid lastningsstationerna av entreprenörerna avlämnade soporna användes till en början Fjäderholmarna.

För ett ändamålsenligare utnyttjande av renhållningsprodukterna inköpte staden år 1885 Riddersvik och Lövsta i Järfälla socken, varefter anlades särskild järnväg Spånga—Lövsta för transporten av dessa produkter. Åren 1937—38 uppfördes vid Lövsta en modern anläggning för förbränning av allt brännbart avfall. Värmen tillvaratages i ett ångkraftverk, som lämnar elektrisk energi till stadens elektricitetsverk och försers Försvarets fabriksstyrelses närbelägna tvättinrättning med ånga och vatten.

I november 1895 beslöt stadsfullmäktige att staden skulle övertaga även gaturenhållningen. Fastighetsägarna skulle befrias från detta bestyr på så sätt, att för varje fastighet årligen erlades en till beloppet en gång för alla bestämd avgift, varav 15 procent skulle avsättas till en fond för avlösning av husägarnas ovannämnda gaturenhåll-

ningsskyldighet, tills fonden nådde sådan storlek, att räntan motsvarade det belopp, som beräknats som stadens årskostnad för gaturenhållningen vid tiden för övertagandet. Inbetalningen skulle dock begränsas till högst 50 år. Detta stadsfullmäktiges beslut fastställdes den 22 januari 1898 av k. m:t, som därvid föreskrev vissa villkor och förbehåll för övertagandet av renhållningen. Enär nämnda fond under år 1947 uppnådde den för avlösningen föreskrivna storleken uttogs sedan år 1948 inga gaturenhållningsavgifter av enskilda fastighetsägare i Stockholm. Genom avtal med kronan i enlighet med chefsens för finansdepartementet brev den 4 oktober 1901 övertog staden med vissa undantag även dess gaturenhållningsskyldighet efter samma regler som för enskildas fastigheter.

Gaturenhållningen ombesörjdes till en början dels av renhållningsverket dels och genom av verket anlitade entreprenörer. Sedan den 1 oktober 1910 utföres den helt i verkets egen regi.

Kommunen åtager sig även gårdsrenhållning efter särskild taxa (se nedan) men gårdsrenhållningen i Stockholm utföres till huvudsaklig del av privata renhållningsfirmor. År 1940 uppfördes en för hela gatukontoret gemensam verkstad, som i viss omfattning även betjänar andra stadens förvaltningar. Fr. o. m. år 1960 är densamma överförd till planeringsavdelningen och där sammanslagen med maskinbyrån.

Renhållningsverket sorterade tidigare under drätselnämndens andra avdelning men lyder sedan april 1920 under gatunämnden. Fr. o. m. den 1 oktober 1928 är verket inordnat under gatukontoret som en särskild avdelning. År 1937 genomfördes en omorganisation, varvid tjänsten som renhållningschef inrättades och vissa kamerala arbetsuppgifter överfördes från räkenskaps- till renhållningsavdelningen. Avdelningen handhar även stadens bekvämlighetsinrättningar.

Gatu- och parkrenhållningen, vilken senare år 1959 överförts till avdelningen från parkavdelningen, är uppdelad på sex distrikt, varav tre för innerstaden, ett för de västra och två för de södra ytterområdena.

Till avdelningen hör även Spånga—Lövsta järnväg.

Författningar. Renhållningsordning för Stockholm, fastställd av ÖÅ 10 juli 1954, med ändr. (Kf 1954: nr 85, 1955: nr 27). Lokal ordningsstadga för Stockholms stad, fastställd av ÖÅ 17 juli 1958 (Kf 1958: nr 4). K. brev 22 jan. 1898 ang. kommunens övertagande av fastighetsägarnas bestyr med gaturenhållningen, med ändr. 24 juli 1919 och 29 april 1932. Chefsens för finansdep. brev till ÖÅ 4 okt. 1901 ang. kommunens övertagande av kronans gaturenhållningsskyldighet för sina fastigheter. Taxa för hämtning av latrin, fastställd av ÖÅ 26 maj 1955 (Kf 1955: nr 28). Taxa för gårdsrenhållning, fastställd av drätselnämndens andra avdelning 1 maj 1918 (Kf 1918: nr 26). SF:s

GN

beslut 25 jan. 1954 ang. återinförande av avgift vid stadens bekvämlighetsinrättningar (Kf 1954: nr 4).
Stat år 1960. (Renhållning.) Utgifter: driftbudgeten 38 947 000 kr., dessutom förlagsmedel 1 400 000 kr.; kapitalbudgeten, engångs 140 000 kr., låneomedel inom linjen 1 865 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 21 078 000 kr.

Renhållningschef (B 5).

Björkman, A. Å. V., tjl. (se sid. 195), *tf.* Sundqvist, S.; mottagningstid efter överenskommelse.

Renhållningsinspektör (24).

Vakant, *tf.* Swärd, T. A.; mottagningstid: 10—11.

Kamrer (22).

Vakant, *tf.* Cederholm, N. T.

Ingenjör (tillf. 22).

Lyktberg, C. G., *tf.*

Inspektör (19).

Lundborg, F. A. F., tjl., *tf.* Berggren, F. G. H.

Inspektör (17).

Bergström, T. E. E.

Kammarsskrivare (15).

Jansson, K. G.

Inspektörsassistent (13).

Söderberg, F. R.

Kontorsassistent (12).

Pernebrant, G. A. V., tjl. (se sid. 187), *tf.* Sjögren, L.-O.

Förste kontorsskrivare (11).

Vakant, *tf.* Krosse, E. H. H.; Stenberg, G. H. M.; Brölund, f. Hägglund, Gerd I.-L., *tf.*

Fyra kontorsskrivare, två kanslibiträden.

Renhållningsstationerna.

Östra stationen

(omfattande Östermalm, Djurgården, Ladugårdsgärdet, Hjorthagen och Ekshagen).

Ruddamsvägen 11 (Pa: *Fack, Sth* 8); t. 32 26 76, 33 62 23.

Distriktsföreståndare (17).

Jonsson, C. M.

Förste kontorsskrivare (11).

Granemark, f. Tengler, Laila E.

Västra stationen

(omfattande Norrmalm, Vasastaden, Kungsholmen och Essingeöarna).

Norrbackagatan 31 (Pa: *Fack, Sth* 8); t. 33 99 62, 33 99 63, 33 99 64.

Distriktsföreståndare (17).

Mårdfjäll, J. A.

Förste kontorsskrivare (11).

Eriksson, L. R. G.

Södra stationen

(omfattande Staden Mellan Broarna och Södermalm).

Siargatan 14 (Pa: *Fack, Sth* 8); t. 43 38 19, 43 45 43, 43 15 18, 43 32 47.

Distriktsföreståndare (17).

Skoglund, J. G. H.

Förste kontorsskrivare (11).

Ståhle, H. O.

Årstastationen

(omfattande Hägerstens, Brännkyrka, Vantörs, Enskede, Skarpnäcks och Farsta församlingar).

Huddingevägen—Sockenvägen, Johannes-hov (Pa: *Fack, Sth* 8); t. 48 71 82, 49 70 50, 49 49 38.

Distriktsföreståndare (17).

Sönberg, E. H. J. H.

Förste kontorsskrivare (11).

Melin, J. A.

Enskedestationen

(under upporganisationen).

Distriktsföreståndare (17).

Bladh, W. M.

Brommastationen

(omfattande Bromma, Västerleds och Spånga församlingar).

Drottningholmsvägen 314, Bromma (Pa: *Fack, Sth* 8); t. 26 15 74, 25 63 73.

Distriktsföreståndare (17).

Jonsson, A. H.

Förste kontorsskrivare (11).

Lignell, B. O.

Nitton tillsynsmän, sju verkmästare, tre förmän, tre kanslibiträden. Antalet systerbetare arbetare uppgick i medeltal under år 1959 till 718 st.

Sopförbränningsanläggningen vid Lövsta.

Hässelby Villastad (Pa: *Fack, Sth* 8); t. 38 09 04 och 38 04 03; kontorstid: 9—16.

Som chef för anläggningen tjänstgör tillvidare överingenjören A. Björkman (se sid. 195).

Förste maskinmästare (17).

Olsson, K. O. G.

Förste kontorsskrivare (11).

Nyström, V. A. N.

En *maskinmästare*, tre *verkmästare*.
Antalet sysselsatta *arbetare* uppgick i medeltal
under år 1959 till 79 st.

Bekvämlighetsinrättningar.

27 kabinett, av vilka ett hålles öppet endast
sommartid och 115 urinoarer.

Tre biträden.

Dessutom två *kabinettsvakter*, femtioen
biträden avlönade enligt kollektivavtal.

Förbränningsutredningen.

Sturegatan 62 (Pa: Fack, Sth 8).

För utredning om oskadliggörande av sopor
och kloakslam beslöt stadsfullmäktige den 21

januari 1959 anvisa gatunämnden särskilda medel (Utl. 1959: nr 5). För år 1960 har i staten för ändamålet anvisats 140 000 kr.

Överingenjör (B 5).

Björkman, A. Å. V.; t. 62 64 34.

Arbetschef (B 1).

Lidén, G. A.; t. 67 69 39. Fullgör även arbetsuppgifter vid civilförsvarets tekniska tjänst (se sid. 183).

Ingenjör (tillf. 22).

Brandt, R. G. L.; t. 62 84 10.

Ingenjör (19).

Nordstrand, B. D.; t. 62 88 77.

En *ritare*, en *kontorsskrivare*.

Brandförsvaret.

Brandstyrelsen.

Enligt brandordningen för Stockholm handhaves i staden brandförsvarets angelägenheter av gatunämnden i egenskap av brandstyrelse.

Brandkåren.

Brandstationer: Johannes brandstation, Malmskillnadsgatan 64, Sth C; t. 22 77 00. För anmälan om eldsvåda, tillkallande av ambulans samt vid övriga hjälpbehov t. 90 000 och därefter »Brandlarm» resp. »Ambulans». Övriga brandstationer — med undantag för stationerna i Solhem och Hässelby — stå i förbindelse med brandförsvarets telefonväxel. Därjämte finnes direkt telefonförbindelse med polisstationerna genom polisverkets växel. *Katarina brandstation, Tjärhovsgatan 9, Sth SÖ; Kungsholmens brandstation, Kronobergs-gatan 2, Sth K; Östermalms brandstation, Artillerigatan 69, Sth Ö; Bromma brandstation, Ulvsundavägen 30, Bromma; Brännkyrka brandstation, Bäckvägen 1, Hägersten; Enskede brandstation, Lingvägen 155, Enskede; Solhems brandstation, Adolf Rudbecks Väg 5, Spånga; t. 36 08 94; Hässelby brandstation, Brändövägen 7, Hässelby Villastad; t. 38 06 40.*

Redan de medeltida författningarna innehöllo stadganden rörande fastighetsägares skyldighet att hålla viss brandredskap, förbud mot vårdslöst handskande med eld ävensom stadganden angående skyldighet att biträda med eldsläckning. Till följd av dessa föreskrifters primitiva natur ävensom framför allt det eldfarliga byggnadsmaterialet, trähus med näver- och torvtak, härjades huvudstaden emellertid av många och omfattande eldsvådor, som stundom lade hela stadsdelar i aska. Enligt en den 10 maj 1661 utfärdad brandordning indelades staden mellan broarna i olika distrikt med var sin brandmästare; varje husvärd skulle hålla förutom annan brandattiralj en spruta, varjämte hela distriktet var skyldigt anskaffa en större spruta, som underhölls av staden; stadens åkare voro pliktiga köra vatten. Nya brandordningar utfärdades 1675 och 1728; den senare innehöll uppgift om olika signaler (flaggor, skott, klämtslag etc.), varmed eldsvådor i de olika stadsdelarna signalerades. Den 1 oktober 1828 fick Stockholm åter ett nytt brandreglemente. Staden delades nu i sexton distrikt; överstyrelsen över brandväsendet fördes av överståthållaren med biträde av polismästaren, och en särskild brandadjutant, avlönad av Stockholms stads

brandförsäkringskontor, ställdes till överståthållarens förfogande. Detta reglemente gällde med några ändringar, till dess staden fick en brandkår.

Sedan brandstadga för rikets städer utfärdats den 8 maj 1874, lades grunden till huvudstadens nuvarande brandväsen, efter det att frågan här om stått på dagordningen alltsedan 1858. Den 1 december 1874 beslöt nämligen stadsfullmäktige, dels under förutsättning av anslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor och Stockholms stads brandstodsbolag till försäkring av lösegendom och dels med beräkning av garnisonens och flottans biträde såsom reserv, att 7 brandstationer, därav två huvudstationer, skulle upprättas, att högsta befälet vid eldsvådor skulle föras av en brandchef, att för elds dämpande under vanliga förhållanden och räddningsarbetets verkställande skulle bildas en särskild, under eget befäl ställd och för ändamålet övad kår, att för uttryckning skulle begagnas hästar och anordnas en brandtelegraf, så att klämtning endast komme att äga rum vid utomordentliga tillfällen, samt slutligen att bevilja medel till inköp av en ångspruta och 4 handkraftsprutor. Av de båda huvudstationerna bestämdes, att den norra skulle förläggas till stadens egendom nr 64 Malmskillnadsgatan och den södra till nr 9 Tjärhovsgatan.

Den förutvarande civila brandkåren upplöstes den 15 november 1875. Den nyuppsatta kåren bestod vid samma års slut av brandchefen, brandlöjtnanten, 1 verkmästare, 1 fanjunkare, 2 serjeanter och 83 man. Under samma år godkände drätselnämndens dåvarande första avdelning ett förslag till upprättande av en brandtelegraf, vari ingingo ledningar från Katarina kyrka till södra kasernen, från Klara polisvakt-kontor till brandchefens bostad och stationen vid Hötorget, emellan Skeppsholms, Gustaf Adolfs torgs- och högvakterna samt rådhusstationen, från Kastellholmen till Skeppsholmsvaken samt från rådhusstationen till 5 brand-skåp i staden inom broarna.

År 1884 erhöilo de båda huvudstationerna förbindelse med såväl Stockholms Bell-telefonaktiebolag som Stockholms allmänna telefonaktiebolag. Den 12 mars 1902 stationerades den första sjukvagnen på Johannes brandstation. År 1905 överflyttades uppdraget att verkställa transport av döda eller sjuka djur från renhållningsverket till brandförsvaret. År 1912 påbörjades

automobiliseringen av brandförsvaret. Denna var helt genomförd år 1916. Genom stadsfullmäktigebeslut den 11 december 1913 övergick brandkåren från att vara en värvad kår med treårig kontraktstid till en yrkeskår med pensionsrätt. År 1914 centraliserades samtliga riks- och Stockholmstelefonlinjer till Johannes brandstation och tillkom namnanropet »Brandkåren». År 1944 påbörjades ombyggnaden av brandtelegtrafanläggningen till en kombinerad polistelefon- och brandalarmläggning. År 1945 utrustades det första brandkårsfordonet med ultrakortvågsradio. Genom stadsfullmäktigebeslut den 17 mars 1947 genomfördes med verkan fr. o. m. den 1 april 1947 enhetliga regler för brandförmännens och brandmännens arbetstid, varigenom tjänstgöringen för dessa personalkategorier fastställdes att omfatta fyra dygn av nio. Fr. o. m. år 1948 erhöles även brandmästarna s. k. 4/9-tjänst. Som följd av genomförd allmän arbetstidsförkortning har brandmästarnas, brandförmännens och brandmännens tjänstgöringsskyldighet numera bestämts till två dygn av fem med tillämpning fr. o. m. den 1 juli 1959.

Förutnämnda brandstadga för rikets städer den 8 maj 1874 ersattes med brandstadgan den 15 juni 1923, innehållande bestämmelser för såväl städer som landsbygd. På förslag av 1941 års brandförsvarsutredning ha samtliga författningsföreskrifter rörande rikets brandförsvär i fredstid numera samlats i brandlag och brandstadga den 15 juli 1944.

Stadsfullmäktige antogo den 17 december 1953 förslag till ny brandordning, som fastställdes av överståthållarämbetet den 15 januari 1954 och trädde i kraft den 1 februari 1954 (Kf 1954: nr 1).

Förvaltningen av brandförsvarets angelägenheter handhaves i Stockholm av *gatunämnden* såsom *brandstyrelse*.

Stadens brandstyrka består av yrkesbrandkåren, två borgarbrandkårer och reservbrandstyrkan.

Brandchefen utövar närmast under förvaltningsmyndigheten ledningen av stadens brandförsvär och ansvarar för att detsamma är i överensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnat. Han är därjämte skyldig att iakttaga, vad brandlagen och brandstadgan rörande hans befattning innehåller. Brandchefen är brandförsvarets befälhavare.

Brandchefen tillsättes av gatunämnden på viss tid. Övrigt befäl vid brandförsvaret anställes av nämnden tills vidare. Brandman utses av brandchefen.

Under brandchefen är brandförsvaret organiserat på tre avdelningar: eldsläckningsavdelningen, tekniska avdelningen och administrationsavdelningen.

Yrkesbrandkåren har numera sin personal fördelad på sju stationer, nämligen Johannes, Katarina, Kungsholmens, Östermalms, Bromma, Brännkyrka och Enskede. Dessutom finnes i den år 1949 inkorporerade delen av Spånga-Hässelby

tvännen borgarbrandkårer placerade vid Solhems brandstation respektive brandstationen i Hässelby Villastad.

Till brandförsvarets föfogande stå, förutom den till civilförsvaret anskaffade motorspruteparken, f. n. 22 bilmotorsprutor, 27 bogserbara motorsprutor och 43 andra för brandskyddsverksamheten avsedda bilar. Härtill kommer sjösprutan S:t Erik och reservsjösprutorna Starkodder och Vigor.

För tillkännagivande av eldsvåda finnes en brandtelegtraf med å lämpliga ställen inrättade brandskåp, traktvis förbundna med brandstationerna.

Brandsyn förrättas av brandchefen eller efter hans förordnande av annat brandbefäl. Eldstadbesiktning utföres av skorstensfejare i samband med sotning. Genom kungörelse eller annorledes skall i förväg meddelande lämnas om tid, då brandsyn skall hållas.

Rörande sotning, se sid. 198.

Sjuk- och djurtransportväsendet utgör en del av brandförsvarets verksamhet. För verkställande av sjuktransporter finnas f. n. 24 sjukvagnar och för djurtransporter (sjuka och döda djur) en kombinerad djurtransport- och olycksfallsbil. (Betr. sjuktransportväsendet se under sjukvårdsstyrelsen, sid. 514.)

Å Johannes brandstation uppställd, för transport av större djur konstruerad bil kan av allmänheten rekvireras i den ordning och på de villkor, här nedan angivna.

Sådan vagn får användas:

1:o) för transport av hästar eller andra större djur, som nedfallit döda å allmän plats eller på grund av sjukdom eller av annan anledning icke kunna från sådan plats bortledas, till Veterinärhögskolan eller, på begäran av djurets ägare eller innehavare, till enskilt stall eller förvaringsrum, därest detsamma är beläget inom huvudstadens område;

2:o) för transport av sjuka hästar eller andra större djur från och till enskild plats, som är belägen inom huvudstadens område; samt

3:o) för transport av hästar eller andra större djur vare sig sjuka eller friska i andra fall än ovan nämnda, då överenskommelse därom träffas för varje särskilt fall med brandchefen.

Sådan vagn kan erhållas alla tider på dygnet antingen genom anmälan per telefon (90 000: *brandlarm*) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel.

Det åligger ägare eller innehavare av djur, som på sätt i det föregående nämnts, blivit transporterat, att härför utgiva ersättning:

a) för det i 1:o) omförmälda fall med 10 kr.

b) för det i 2:o) omförmälda fall med 25 kr.

c) för det i 3:o) omförmälda fall med 25 kr.

för första timmen samt med 10 kr för varje därefter påbörjad halvtimme.

För uppdragning av djur ur vattendrag, bygg-

GN

nadsgrunder, gropar o. d. erlägges ersättning efter samma grunder som under c) angivits.

Författningar. Brandlag 15 juli 1944 (Kf 1944: nr 91), med ändr. K. brandstadga 15 juli 1944, med ändr. (Kf 1944: nr 92, 1950: nr 15). Brandordning för Stockholm 15 jan. 1954 (Kf 1954: nr 1). Bestämmelser ang. uniforms- persedlar för brandkåren, fastställda av gatu- nämnden 15 dec. 1943. ÖÅ:s kung. 22 maj 1958 ang. ändr. indelning av Stockholm i sotnings- trakter (Kf 1958: nr 13). ÖÅ:s kung. 22 maj 1958 ang. sotningstaxa för Stockholm (Kf 1958: nr 12). ÖÅ:s kung. ang. transport av djur 12 febr. 1921, med ändr. 5 nov. 1942.

Stat år 1960. (Brandförsvaret.) Utgifter: driftbudgeten 11 885 900 kr. (däruv engångs 185 300 kr.), dessutom förlagsmedel 240 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 2 904 200 kr.

Brandchef (B 4).

Skogsberg, J.-E. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1962); träffas å expeditionen, Malmkillnadsgatan 64, Sth C (Johannes brandstation); t. 22 77 00: vardagar utom dag före sön- och helgdag 13—14.

Eldsläckningsavdelningen.

Vice brandchef (27).

Falk, C.-O. G.

Brandkaptener (22).

Palmquist, W. H.; Hildebrand, B. E.; Lydén, S. T.; Sommar, E. R.; Bergström, G. E. S.; Ren- ning, T.; Friman, N. H.

Brandmästare (16).

Arpstedt, K. H., stadsfullm.; Björnekull, G. A.; Emilsson, O. E.; Fernström, N. T. R.; Gustafs- son, N. T.; Johansson, R.; Karlsson, K. A.; Karlstrand, K. B. H.; Kastenberger, K. H. E.; Kyring, P. E. R.; Lackell, N.; Lindholm, R. H.; Malmbrant, C. O.; Norén, H. A.; Qvick, G. G. E.; Rydell, T. A. A.; Smedberg, E. R.; Sternborn, C. I. E.; Sännell, C. A. L.; Thurlin, K. S.; Tillman, P. E. S.

Kårchef för Solhems borgar- brandkår (4,000 kr.).

Månsson, F. H. V.; t. 36 00 17.

Kårchef för Hässelby borgar- brandkår (2,400 kr.).

Karlsson, S. A.; t. 38 09 11.

Tekniska avdelningen.

Förste avdelningsingenjör (27).

Sjöström, S. G. R.

Förste avdelningsingenjör (26).

Kvarneby, H. B.

Avdelningsingenjör (24).

Vakant.

Ingenjör (22).

Ahlinder, J.-E.

Ingenjör (19).

Vakant.

Ingenjörer (17).

Lundby, K. G. L.; Carlson, C. G. V. A.

Förste verkmästare (16).

Ståhl, G. R.; Fernlöf, J. V. E.; Askeryd, A. G.

Kammarskrivare (15).

Hellgren, J. Y.

Konstruktör (15).

Sjögren, E. R.

Verkmästare (14).

Kenning, K.-E.

Radiotekniker (13).

Englöv, N. T.

Ritare (13).

Richter, K. Å. R.

Administrationsavdelningen.

Kamrer (20).

Parwe, A. B. L.; t. även 21 78 58.

Kontorsassistent (12).

Enggefors, L. R., tjl. (se sid. 184), *tf.* Lindberg H. O.

Förrådsmästare (12).

Westberg, Å. K. E.

Förtroendeläkare (6,400 kr.).

Lagerlöf, H. O. H.

Inom samtliga avdelningar femtionio *brand- förmän*, fyra *verkmästare*, tre *förmän*, tre- hundrasjutton *brandmän*, trettiofire *linjemon- törer*, varav tretton avlönade enligt kollektivavtal, elva *montörer*, två *vice kårchefer*, sju *bor- garbrandförmän*, trettio *borgarbrandmän*, fyra *kontorsskrivare*, fem *hantverkare*, två *kanslibiträden*, tre *kontorsbiträden*, en *te- lefonist* samt tio *städerskor*.

Skorstensfejare.

Enligt 1600-talets brandordningar för Stock- holm voro invånarna skyldiga att rensa och sota skorstenarna. Skorstensfejandet var dock icke

underkastat någon närmare reglering. Den första kända författningen rörande sotningsväsendet i Stockholm är en förordning och taxa för skorstensfejare av år 1702. Genom en år 1733 av k. m:t utfärdad »ordning angående sotande i Stockholms stad» lades grunden till den organisation av sotningsväsendet, som, ehuru modifierad och utvecklad, ännu består. Skorstensfejarna erhöles en i viss mån halvofficiell ställning och organiserades ej såsom andra yrken i ett slutet skrå under magistratens ämbetskollegii inseende utan ställdes direkt under politiekollegiet, som självt, utan förmedling av något skrå, antog skorstensfejare. Kollegiet anvisade var och en av dem ett särskilt distrikt, »trakte», inom vilket han även skulle vara boende. Skorstensfejarmästarnas monopol å sotningsarbetet inom resp. »trakter» blev fullt genomfört först genom en av överståthållarämbetet år 1789 utfärdad kungörelse. Genom samma kungörelse föreskrevs, att överträdelser av ordningen för yrket skulle avdömas av överståthållarämbetets avdelning för polisärenden, och handlades sedan dess ärenden rörande sotningsväsendet i staden av överståthållarämbetet ända tills handläggningen överflyttades från ämbetet till gatunämnden enligt av stadsfullmäktige antagen och av överståthållarämbetet den 15 januari 1954 fastställd ny brandordning för Stockholm (Kf 1954: nr 1).

Enligt bestämmelser i brandstadgan den 15 juli 1944 skall i byggnad med eldstad sotning verkställas. Vid sotning skola alla rökgångar ävensom eldstäder, som icke äro inrättade för användning uteslutande av gas eller elektricitet, jämte tillhörande rökrör, imrör och ventilationsrör rengöras.

I brandordning skall införas bestämmelse, huruvida stad skall utgöra ett eller flera sotningsdistrikt. Skall uppdelning ske i flera distrikt, skola de olika distriktens gränser angivas.

För varje sotningsdistrikt skall finnas en yrkesutbildad skorstensfejare, som godkänts eller anställts såsom sådan för distriktet. För att vinna godkännande eller anställning såsom skorstensfejare fordras att hava genomgått kurs för skorstensfejarmästare vid statens brandskola samt att minst två år med goda vitsord hava tjänstgjort såsom arbetsledare inom yrket.

Stockholm är för närvarande indelad i 18 sotningstrakter.

De av gatunämnden godkända skorstensfejarna äro såväl uteslutande berättigade som skyldiga att, var inom sin trakt, verkställa all inom trakten föreskriven sotning och äro underkastade ansvar för försummelse därutinnan.

Sotningstaxa antages av stadsfullmäktige och skall, för att bli gällande, fastställas av överståthållarämbetet.

Författningar. Brandlag 15 juli 1944 (Kf 1944: nr 91), med ändr. K. brandstadga 15 juli 1944 (Kf 1944: nr 92), med ändr. Brandordning för Stockholm 15 jan. 1954 (Kf 1954: nr 1). Ö.Å.s kung. 22 maj 1958 ang. ändr. indelning av Stock-

holm i sotningstrakter (Kf 1958: nr 13). Ö.Å.s kung. 22 maj 1958 ang. sotningstaxa för Stockholm (Kf 1958: nr 12).

1:a trakten

(omfattande Kungsholms eller Ulrika Eleonora församling och del av S:t Görans församling med gräns från Mälaren vid S:t Eriksgatans förlängning, Rålambshovsleden, Fridhemsgatan till Karlbergssjön, Karlbergssjön, Barnhusviken, Klara Sjö, Riddarfjärden, Mälaren vid S:t Eriksgatan).

Lång, A. H. A., Pontonjärgatan 5, Sth K; t. 50 70 03; mottagningstid: 11—12.

2:a trakten

(omfattande del av S:t Görans församling med gräns från Mälaren vid S:t Eriksgatans förlängning, Rålambshovsleden, Fridhemsgatan till Karlbergssjön, denna och Mälaren åter till S:t Eriksgatan, Essinge församling).

Blomkvist, S. H., Orvar Odds Väg 2, Sth K; t. 51 32 40; mottagningstid: 11—12.

3:e trakten

(omfattande delar av Matteus och Gustav Vasa församlingar med gräns stadsgränsen vid Karlbergssjön, stadsgränsen till Norrtullsgatan, Norrtullsgatan, Norra Stationsgatan, Dannemoragatan, Upplandsgatan, Odengatan, Dalagatan, Tegnérsgatan, Tegnérsgatans förlängning till Barnhusviken, Barnhusviken, Karlbergssjön till stadsgränsen).

Holmgren, G. M., Västmannagatan 56, Sth V A; t. 32 39 75; mottagningstid: 11—12.

4:e trakten

(omfattande delar av Matteus, Gustav Vasa och Johannes församlingar med gräns från Norra Brunnsviken vid Roslagstull, Roslagsvägen, Birger Jarlsgatan, Kungstengsgatan, Dalagatan, Odengatan, Upplandsgatan, Dannemoragatan, Norra Stationsgatan, Norrtullsgatan, stadsgränsen till Norra Brunnsviken, denna till Roslagstull).

Wernström, H. T. B., Vegagatan 5, Sth V A; t. 31 25 50; mottagningstid: 11—12.

5:e trakten

(omfattande hela Adolf Fredriks församling samt delar av Johannes, Jakobs och Klara församlingar med gräns från Barnhusviken i Tegnérsgatans förlängning, Tegnérsgatan, Dalagatan, Kungstengsgatan, Birger Jarlsgatan, Mäster Samuelsgatan, Drottninggatan, Kungsgatan till Barnhusviken, denna till Tegnérsgatan).

Åhlström, E. P. E., Västmannagatan 31, Sth V A; t. 32 10 51; mottagningstid: 11—12.

GN

6:e trakten

(omfattande hela Storkyrkans församling samt delar av Klara och Jakobs församlingar med gräns Nybroviken, Ladugårdslandsviken, Saltsjön, Karl Johansslussen, Riddarfjärden, Klara Sjö, Kungsgatan, Drottninggatan, Mäster Samuels-gatan, Birger Jarlsgatan, Nybroplan, Nybro-viken).

Wiberg, E. H. M., Vegagatan 5, Sth VA; t. 31 96 73; mottagningstid: 11—12.

7:e trakten

(omfattande delar av Engelbrekts och Hedvig Eleonora församlingar med gräns från Norra Brunnsviken vid Roslagstull, Norra Brunnsviken, Älktstekanal, Värtan till Lidingöbron, Lidingö-vägen, Valhallavägen, Grev Turegatan, Birger Jarlsgatan, Roslagsvägen till Norra Brunnsviken vid Roslagstull).

Norling, S. V., Valhallavägen 46, Sth VA; t. 32 06 95; mottagningstid: 11—12.

8:e trakten

(omfattande delar av Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar med gräns från brofästet vid Lidingöbron, Värtan till Frihamns-vägens förlängning norr om tullhuset, Frihamns-vägen, Oxenstiernsgatan, Karlavägen, Grev Turegatan, Valhallavägen, Lidingövägen till brofästet vid Lidingöbron).

Eigerot, K. G., De Geersgatan 10, Sth NO; t. 63 47 15; mottagningstid: 11—12.

9:e trakten

(omfattande delar av Hedvig Eleonora och Oscars församlingar med gräns från Värtan vid Frihamnsvägens förlängning norr om tullhuset, Frihamnsvägen, Oxenstiernsgatan, Karlavägen, Grev Turegatan, Birger Jarlsgatan, Nybroplan, Nybro-viken, Ladugårdslandsviken, Saltsjön, Värtan till Frihamnsvägens förlängning norr om tullhuset).

Forsström, G. H. A., Linnégatan 98, Sth NO; t. 61 59 20; mottagningstid: 11—12.

10:e trakten

(omfattande delar av Högalids och Maria församlingar med gräns från Riddarfjärden vid Götgatans förlängning, Götgatan, Hornsgatan, Torkel Knutssonsgatan, Wollmar Ykullsgatan, Årstaviken, Liljeholmsviken runt Reimersholme och Långholmen i Riddarfjärden till Götgatans förlängning).

Blomkvist, B. Hj., Pålundsgatan 1 A, Sth SV; t. 69 31 78; mottagningstid: 11—12.

11:e trakten

(omfattande delar av Högalids, Maria, Katarina och Sofia församlingar med gräns från Årstaviken vid Wollmar Ykullsgatan, Wollmar Yx-

kullsgatan, Torkel Knutssonsgatan, Hornsgatan, Götgatan, Ringvägen, Södermannagatan och dennas förlängning till Hammarbyleden, Hammarbyleden, Hammarby sluss, Årstaviken runt Årsta Holmar till Wollmar Ykullsgatan).

Lindh, K. E. W., Wollmar Ykullsgatan 15 A, Sth SÖ; t. 41 65 02; mottagningstid: 11—12.

12:e trakten

(omfattande delar av Katarina och Sofia församlingar med gräns från Riddarfjärden i Götgatans förlängning, Riddarfjärden, Karl Johansslussen, Strömmen, Saltsjön till stadsgränsen, stadsgränsen till Sicklasjön, Sickla kanal, Hammarby Sjö, Hammarbyleden till Södermannagatan, Södermannagatan, Ringvägen, Götgatan till Riddarfjärden).

Nordström, E. A., Kocksgatan 56, Sth SÖ; t. 43 35 86; mottagningstid: 11—12.

13:e trakten

(omfattande Hägerstens församling och delar av Brännkyrka församling med gräns i Årstaviken vid Årstabron, södra stambanans sträckning till Älvsjö Allé, Älvsjö Alle, Älvsjövägen, Långbrodalsvägen, Långsjö Torg, stadsgränsen till Mälaren, Mälaren, Liljeholmsviken, Årstaviken till Årstabron).

Karlsson, K. G., Pingstvägen 38, Hägersten; t. 45 54 41; mottagningstid: 11—12.

14:e trakten

(omfattande delar av Enskede, Brännkyrka, Vantörs och Farsta församlingar med gräns i Årstaviken vid Årstabron, Södra stambanans till Älvsjö Allé, Älvsjö Allé, Älvsjövägen, Långbrodalsvägen, Långsjö Torg, stadsgränsen till stadsdelagränsen mellan Rågsved och Fagersjö, nämnda stadsdelagräns, stadsdelagränsen mellan Högdalen och Fagersjö, stadsdelagränsen mellan Bandhagen och Fagersjö, stadsdelagränsen mellan Stureby och Svedmyra till tunnelbanesträckningen, tunnelbanesträckningen till Årstaviken, Årstaviken till Årstabron).

Halldén, S. Y., Vintrosagatan 1, Bandhagen; t. 79 12 56; mottagningstid: 11—12.

15:e trakten

(omfattande hela Skarpnäcks församling samt delar av Sofia, Enskede och Farsta församlingar med gräns i tunnelbanesträckningen vid Årstaviken, den västliga tunnelbanesträckningen tills denna träffar stadsdelagränsen mellan Stureby och Svedmyra, nämnda stadsdelagräns, stadsdelagränsen mellan Bandhagen och Fagersjö, stadsdelagränsen mellan Högdalen och Fagersjö, stadsdelagränsen mellan Rågsved och Fagersjö till stadsgränsen, stadsgränsen till Sicklasjön, Sickla kanal, Hammarbyleden, Hammarby sluss till tunnelbanesträckningen vid Årstaviken).

Abrahamsson, E. G., Skulptörvägen 15, Johannessov; t. 49 57 64; mottagningstid: 11—12.

16:e trakten

(omfattande Västerleds församling och delar av Bromma församling med gräns i Mälaren vid Ängbybadet, Färjestadsvägen, Vultejusvägen, Spångavägen, Ballstavägen, Ballstaviken, Ulvsundasjön, Tranebergssund, Mälaren till Ängbybadet).

Svensson, S. M., Runda Vägen 25, Bromma; t. 25 14 63; mottagningstid: 11—12.

17:e trakten

(omfattande delar av Bromma och Spånga församlingar med gräns i Mälaren vid Maltesholmsvägens förlängning, tunnelbanesträckningen till Bergslagsvägen, Bergslagsvägen, Vällingbyvägen, Täbylandsvägen, Spångavägen till Enköpingsvägen, landsvägen över Järvafältet förbi Tallbacken, Eggeby, Kista båtsmanstorp, Sofielund till stadsgränsen i Uppsalavägen, stadsgränsen

till Ballstaån, Ballstaån till Ballsta Bro, Ballstavägen, Spångavägen, Vultejusvägen, Färjestadsvägen, Mälaren till Maltesholmsvägen).

Keller, H. T., Gribbyvägen 68, Spånga; t. 36 14 72; mottagningstid: 11—12.

18:e trakten

(omfattande delar av Spånga församling med gräns i Mälaren vid Maltesholmsvägens förlängning, tunnelbanesträckningen till Bergslagsvägen, Bergslagsvägen, Vällingbyvägen, Täbylandsvägen, Spångavägen till Enköpingsvägen, landsvägen över Järvafältet förbi Tallbacken, Eggeby, Kista båtsmanstorp, Sofielund till stadsgränsen i Uppsalavägen, stadsgränsen till Mälaren i Hässelby Villastad, Mälaren till Maltesholmsvägen).

Oldenstam, B. L., Antons Backe 11, Spånga; t. 36 21 33; mottagningstid: 11—12.

Stockholms stads kyrkogårdsnämnd.

Kyrkogårdsnämnden.

*Medborgarhuset, Medborgarplatsen 2, 4 tr.
(Pa: Box 4170, Sth 4; postgirokonton nr
546); t. 449355. Sessionstid: i regel första
helgfria måndagen i varje månad
kl. 16,30.*

I äldre tider hade de olika församlingarna sina särskilda begravningsplatser under och omkring kyrkorna. De gamla kyrkogårdarna inom staden blevo emellertid i mån av befolkningens tillväxt otillräckliga och denna omständighet i förening med insikten om de hygieniska vådorna av begravn timer inom städerna åstadkom en framtällning till kungl. maj:t, att åt staden finge »till evärdeligt bruk och nyttjande» upplåtas från Karlbergs kungsgård ett område till allmän begravn timer för Stockholms församlingar. Denna begäran bifölls 1815; dock kom den s. k. »äldre kyrkogården utanför Norrtull» först att begagnas endast av Storkyrkoförsamlingen; i den mån övriga församlingars kyrkogårdar befunnos för dem otillräckliga blevo emellertid även dessa församlingar delaktiga i begravn timer, som också därför efter hand, i synnerhet på 1860- och 1870-talen, huvudsakligen genom av Stockholms stadsfullmäktige gjorda markförvärv, utvidgades till att omfatta 62 hektar, utgörande den nuvarande norra begravn timerplatsen. År 1890 inköptes från Enske de ett område om 14.80 hektar, vilket 1895 invigdes till kyrkogård och benämndes »södra begravn timerplatsen» (ifrågasvarande område benämnes numera »Sandsborgs kyrkogården»). Denna begravn timerplats utvidgades år 1912 med 77.90 hektar, dels genom inköp, dels genom övertagande av under dåvarande lantegendomsnämndens förvaltning stående mark. Denna nya del av södra begravn timerplatsen (benämnd »Skogskyrkogården») invigdes år 1920. År 1928 utökades Skogskyrkogården med c:a 11.50 hektar av den staden tillhöriga egendomen Skarpnäck.

Till främjande av eldbegängelsen som begravn timerform omändrades ett å Sandsborgs kyrkogården beläget gravkapell till eldbegängelseanstalt och användes i denna egenskap, under benämningen Sandsborgskrematoriet, fr. o. m. år 1931 och till år 1940, då det å Skogskyrkogården nyanlagda Skogskremato-

riet togs i bruk. Uppförandet av detta krematorium jämte kapellanläggning hade efter beslut av stadsfullmäktige den 18 maj 1936 påbörjats samma år. Kostnaderna för anläggningen inklusive inventarier och konstnärlig utsmyckning uppgingo till 2,970,000 kr.

Den 21 juni 1943 anvisade stadsfullmäktige medel ur B. A. Danelii donationsfond till täckande av utgifterna för John Lundqvists uppståndelsemonument å Skogskyrkogården.

Förvaltningen av den utanför Norrtull belägna begravn timerplatsen ombesörjdes först av Storkyrkoförsamlingen, sedermera av dess och Klara församlings kommitterade, vilka fr. o. m. 1861 kallade sig »förvaltningen av huvudstadens utom norra tullen belägna begravn timerplats». Efter många års förhandlingar fick frågan om huvudstadens begravn timerplatser förvaltning sin lösning genom inrättandet jämlikt kungl. förordning den 29 april 1886 av en kyrkogårdsnämnd, bestående av fyra av stadsfullmäktige samt fyra genom kyrkostämmornas å de territoriella församlingarna elektor er utsedda ledamöter jämte lika många i enahanda ordning utsedda suppleanter. Denna nämnd övertog enligt kungl. brev s. å. även vården av den äldre kyrkogården utanför Norrtull.

Efter framställning från stadsfullmäktige förklarades genom kungl. förordning den 16 maj 1924 vården av de Stockholms stad tillhöriga eller åt staden upplåtna kyrkogårdarna utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, vilken staden såsom kommun har att besörja. Samtidigt upphävdes förordningen den 29 april 1886 om kyrkogårdsnämnd i Stockholm med verkan fr. o. m. den 1 juni 1924. Därefter utfärdade k. m:t den 23 maj 1924, ävenledes på fullmäktiges framställning, instruktion för *Stockholms stads kyrkogårdsnämnd*. Denna instruktion ersattes sedermera av nu gällande instruktion för kyrkogårdsnämnden, fastställd av överståthållarämbetet den 20 november 1940.

Kyrkogårdsnämnden har till uppgift att handha förvaltningen av staden tillhöriga eller åt staden upplåtna begravn timerplatser med allt vad därtill hörer, ävensom övriga begravn timerväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Det åligger nämnden att uppgöra och till stadsfullmäktige för fastställelse överlämna förslag till bestämmelser angående avgifter och övriga villkor

för nyttjanderätt till gravplats. Under kyrkogårdsnämnden lyder kyrkogårdsförvaltningen, vars chef är direktören.

Enligt instruktionen för kyrkogårdsnämnden består nämnden av, förutom ordförande, som tillsättes av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra för två år valda ledamöter, av vilka en utses av domkapitlet i Stockholms stift¹⁾ samt fem av stadsfullmäktige. För ledamot, utsedd av domkapitlet, tillsättes för två år i enahanda ordning suppleant. För övriga ledamöter väljas för samma tidsperiod fem suppleanter av stadsfullmäktige. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Direktören äger närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter ägde rum för åren 1959—1960 den 15 december 1958 och för åren 1960—1961 den 14 december 1959.

Under kyrkogårdsnämndens förvaltning stå två begravningsplatser, nämligen norra begravningsplatsen och södra begravningsplatsen, den senare bestående av trenne områden, Sandsborgskyrkogården och Skogskyrkogården. Å norra begravningsplatsen finnes ett gravkapell (förutom ett å katolska och ett å mosaiska församlingarnas begravningsplatser). Å Skogskyrkogården finnas Heliga Korsets kapell, som jämte Trons kapell och Hoppets kapell utgör Skogskyrkogårdens huvudkapellanläggning med tillhörande krematorium, samt Skogskapellet och Uppståndelsekapellet och å Sandsborgskyrkogården Sandsborgskapellet. Antalet gravkapell å södra begravningsplatsen är sålunda sammanlagt sex. Å norra begravningsplatsen finnes ett Svenska eldbegängelseföreningen tillhörigt krematorium med jordfästningskapell och kolumbarium.

De av katolska och mosaiska församlingarna anlagda särskilda begravningsplatserna inom norra begravningsplatsens område stå icke under kyrkogårdsnämndens förvaltning.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads kyrkogårdsnämnd, fastställd av ÖÅ 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 61). Instruktion för kyrkogårdsnämndens [kamrerare] direktör, antagen av nämnden 3 nov. 1936 (Kf 1936: nr 69). K. brev 27 aug. 1886 ang. gamla kyrkogårdens utanför Norrtull överlämnande till kyrkogårdsnämndens vård och förvaltning. Bestämmelser rörande Stockholms stads begravningsplatser, utg. av kyrkogårdsnämnden i mars 1951. Taxa å avgifter för nyttjanderätt till gravplatser å stadens begravningsplatser, godkänd av SF 19 mars 1945. Taxa å avgifter för begagnande av de under kyrkogårdsnämndens förvaltning ställda begravningsplatser, gällande fr. o. m. 1 jan. 1956. Taxa å avgifter för underhåll m. m. av gravar å Stockholms norra och södra begravningsplatser, beslutad av kyrkogårdsnämnden 13 jan. 1958.

¹⁾ Tidigare Stockholms domkapitel.

Stat år 1960. Utgifter: driftbudgeten 6 601 500 kr. (därav engångs 69 600 kr.); kapitalbudgeten 184 000 kr., lånemedel inom linjen 2 509 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 2 793 000 kr.

Kyrkogårdsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Krokstedt, Astrid J. M., förste ombudsman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Lund, B. A.**, f. d. kontraktsprost (utsedd av domkapitlet).

***Ahlberg, Iris**, intendent, fru, stadsfullm.

Larson, Berta M., föreståndarinna, stadsfullm.

Persson, O. J., parkarbetare.

***Ryderberg, Ingrid**, kammarskrivare.

Suppleanter¹⁾.

***Lindén, C. E.**, kyrkoherde (utsedd av domkapitlet).

***Björkhammar, S. A.**, ombudsman.

Fridblom, K. E., komminister, stadsfullm.

Lindkvist, N. Andersson, Vera D., fru.

Stenlycke, N. I., byggnadssnickare.

***Wallbom, f. Holmström, Harriet M.**, fru, stadsfullm.

Sekreterare (1,392 kr.).

Hansson, S. A., sekreterare (se sid. 126).

Tjänstedelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Krokstedt, Astrid J. M.**; **Persson, O. J.**

Suppleanter: **Larson, Berta M.**; **Ryderberg, Ingrid.**

Revisorer.

Gemensamma för gatunämnden m. fl. (se sid. 182).

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna enligt styrelsens beslut inträda i följande ordning: för ordföranden och ledamöterna Persson, Ahlberg och Ryderberg suppleanterna Wallbom, Lindkvist och Stenlycke; för vice ordföranden suppleanterna Fridblom och Björkhammar; för ledamoten Larson suppleanterna Björkhammar och Fridblom. Därest denna ordning icke kan upprätthållas, skola de av stadsfullmäktige valda suppleanternas ordning vara följande: 1) Björkhammar, 2) Fridblom, 3) Lindkvist, 4) Wallbom, 5) Stenlycke.

Kyrkogårdsförvaltningen.**Nämndens expedition.**

Medborgarhuset, Medborgarplatsen 2, 4 tr.
(Pa: Box 4170, Sth 4; postgirokontonr 546); t. 44 93 55 (växel); expeditionstid: helgfria dagar 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14, under april månadag—fredag även 16,30—18.

Direktör (B 2).

Attermark, J. H. T. (förordn. t. o. m. ³⁰/11 1962); t. 44 93 55 (växel) och 40 55 31; mottagnings-tid: 10—11.

Kamrer (20).

Fors, M. W.; träffas säkrast 10—11.

Biträdande ingenjör (19).

Murhammar, S. I. G.; t. 49 25 80.

Kammarsskrivare (15).

Johansson, f. Whitlock, Irma E.; Bolming, N. O. G.

Förste kontorsskrivare och kassör (11).

Österberg, f. Thorell, Sonja L.

Förste kontorsskrivare (11).

Vakant.

Arkitekt för granskning av gravvårdsritningar m. m. (13,020 kr.).

Wahlman, J. I.; träffas helgfria tisdagar 16,30—18 och fredagar 10—11,30 samt under tiden april—juni även helgfria måndagar och torsdagar 10—11,30; t. 44 17 96.

En ritare, två kontorsskrivare, två kanslibiträden, fyra kontorsbiträden, två telefonister, en expeditionsvakt.

Norra begravningsplatsen.

Solna (Pa: Solna 1); t. 27 26 40 (växel); expeditionstid: helgfria dagar 10—16,30, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Kyrkogårdsinspektör (17).

Lindström, N. W.

Kontorsassistent (12).

Södergren, Wera F. E.

En förste verkmästare, en förste trädgårdsmästare, fem trädgårdsmästare, en förman, två biträdande trädgårdsmästare, ett kanslibitråde, ett kontorsbiträde.

Dessutom arbetare (vintern lägst 42, sommaren högst 106) och arbeterskor (vintern lägst 3, sommaren högst 210).

Södra begravningsplatsen.

Enskede; t. 49 25 80 (växel); expeditionstid: helgfria dagar 10—16,30, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Kyrkogårdsinspektör (17).

Gustafsson, K. G.; träffas helgfria dagar 10—11.

Kammarsskrivare (15).

Östedt, F. H.

En förste verkmästare, tre förste trädgårdsmästare, tre trädgårdsmästare, en krematorieföreståndare, en biträdande krematorieföreståndare, en förman, två biträdande trädgårdsmästare, sju krematorieassistenter, ett kanslibitråde, två kontorsbiträden.

Dessutom arbetare (vintern lägst 50, sommaren högst 97) och arbeterskor (vintern lägst 7, sommaren högst 232).

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse

och i samband därmed stående institutioner m. m.

Idrotts- och friluftsstyrelsen.

Hantverkargatan 26, 3 tr., Sth K; tel.: se nedan expeditionen.

Stockholmsolympiaden år 1912 kan anses hava medfört idrottens genombrott i det allmänna folkmedvetandet i Sverige. Därefter har det blivit en allt viktigare kommunal uppgift att understötja sammanslutningar med idrottslig verksamhet på sitt program.

Innan staden inrättade ett särskilt organ för handläggningen av hithörande ärenden, beviljade stadsfullmäktige anslag till skilda förvaltningar för bad- och idrottsändamål. Sälunda anlades under 1920-talet för stora belopp såsom nödhjulsarbeten badanläggningar och idrottsplatser av fastighetsnämnden, mindre idrottsplaner, lekplaner och källbackar av gatunämnden, lekplaner i anslutning till skolorna av folkskoleledningen och skridskobanor av gatunämnden och folkskoleledningen. Dessutom beviljades anslag under en särskild statstittel »Övriga bidrag till främmande inrättningar» till gymnastikverksamhet och för anordnande av simundervisning samt till underhåll och skötsel av idrottsplatser och skridskobanor. Med hänsyn till önskvärdheten av att frågor om beviljande och disponering av anslag för ifrågakarande ändamål bleve likformigt och enhetligt behandlade, uppdrog stadskollegiet år 1927 åt en kommitté att framlägga förslag angående den framtida beredningen av dessa frågor. Denna idrottskommitté avgav sitt betänkande den 26 november 1928 (Utl. 1929: nr 68), vari den föreslog, att för handläggning av stadens idrotts- och badfrågor måtte tills vidare för vinnande av ytterligare erfarenheter inrättas en särskild, under folkskoleledningen sorterande idrottskommission. Sedan gatunämnden och folkskoleledningen i yttranden häröver föreslagit, att berörda ärenden måtte uppdragas åt en självständig myndighet, beslöt stadsfullmäktige den 4 mars 1929 att för ändamålet inrätta en Stockholms stads idrottsstyrelse. Instruktionsen för den nya styrelsen fastställdes av k. m:t den 26 april 1929 och trädde i kraft den 1 maj samma år.

Friluftslivets ökade utbredning och behovet av stadens medverkan till främjande och tryggnad av befolkningens möjligheter att idka friluftsliv föranledde stadskollegiet att år 1936 tillsätta en särskild friluftskommitté, som den 5

oktober 1938 avgav sitt betänkande (Utl. 1939: nr 65), innehållande en allmän plan för stadens friluftsförvaltning. Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 februari 1939 uppdrogs åt idrottsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som framlagts i friluftskommitténs betänkande, under benämningen *Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse*, handhåva även stadens friluftsverksamhet. Instruktion för styrelsen i dess utvidgade form fastställdes av överståthållarämbetet den 20 november 1940 och trädde i kraft den 1 december samma år.

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse handhar förvaltningen av stadens för idrott, bad och friluftsverksamhet avsedda anläggningar, i den mån de icke enligt gällande författning eller särskilt beslut av stadsfullmäktige tillhöra annan myndighets förvaltning, samt handlägger övriga härmed sammanhängande frågor, vilkas vård överlämnas åt styrelsen av stadskollegiet. Det äller styrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem äskas.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande. Vid sammanträde med styrelsen äger direktören närvara och deltaga i överläggning med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad i protokollet. För handläggning av vissa ärenden har styrelsen inom sig utsett särskilda ekonomi-, idrotts- och friluftst delegerade samt delegerade för instruktions- och ungdomsverksamhet. Chef för styrelsens kontor och anläggningar är direktören.

För särskilda arbetsuppgifter äger styrelsen påkalla biträde av vederbörande stadsmyndigheter. Sådant biträde lämnas av kammarkontoret med styrelsens bokföring.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter ägde rum för åren 1959—1960 den 15 december 1958 (fyllnadval den 25 januari 1959) och för åren 1960—1961 den 14 december 1959.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse, fastställd av ÖÄ 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 55).

Stat år 1960. Utgifter: driftbudgeten

IFS

14 235 200 kr. (därav engångs 1 410 000 kr.), dessutom förlagsmedel 896 297 kr.; kapitalbudgeten, engångs 750 000 kr., lånemedel, i linjen 1 191 000 kr., inom linjen 2 180 000 kr., dessutom förlagsmedel 249 065 kr.; inkomster: driftbudgeten 3 179 700 kr.

Idrotts- och friluftsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Malm, A. B., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Elbe, A. M.**, klockare.

Karlsson, Hans G. B., försäljningschef, stadsfullm.

Sahlin, E. E., chefsombudsman.

***Waldemarson, A. V.**, redaktör, stadsfullm.

***Wide, E. E.**, f. d. rektor.

Suppleanter¹⁾.

***Carlqvist, S. G.**, restaurangchef.

***Claesson, G. H.**, försäljningschef.

***Ekstam, Eva I. K.**, gymnastikdirektör.

Fredström, K. G., tandläkare.

Lundström, Å., disponent.

Tiderman, G. E. F., murare, stadsfullm.

Sekreterare (4,356 kr.).

Almgren, E. V., direktör (se sid. 569).

Idrotts- och friluftsstyrelsens delegerade m. m.

Ekonomidelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Karlsson, Hans G. B.**;

Malm, A. B., vice ordf.; **Wide, E. E.**;

Waldemarson, A. V.

Suppleanter: **Elbe, A. M.**; **Fredström, K. G.**;
Sahlin, E. E.

Friluftsstyrelsens delegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Karlsson, Hans G. B.**;

Malm, A. B., vice ordf.; **Waldemarson, A. V.**;

Wide, E. E.

Suppleanter: **Claesson, G. H.**; **Ekstam, Eva I. K.**;

Fredström, K. G.; **Tiderman, G. E. F.**

¹⁾ Enligt styrelsens beslut skola vid förfall för ledamöterna suppleanterna inträda som ersättare, i första hand för ledamöter av samma partitillhörighet, i andra hand folktoppartistisk suppleant för högerledamot och högersuppleant för folktoppartistledamot, i sista hand på grundval av deras ålder som suppleanter i styrelsen.

Idrottsdelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Karlsson, Hans G. B.**;
Malm, A. B., vice ordf.; **Sahlin, E. E.**;
Waldemarson, A. V.; **Wide, E. E.**

Suppleanter: **Carlqvist, S. G.**; **Elbe, A. M.**;
Fredström, K. G.; **Lundström, Å.**

Delegerade för instruktions- och ungdomsverksamhet.

Wide, E. E., ordf.; **Elbe, A. M.**; **Karlsson, Hans G. B.**; **Malm, A. B.**; **Sahlin, E. E.**; direktören.

Suppleanter: **Carlqvist, S. G.**; **Claesson, G. H.**; **Fredström, K. G.**; **Lundström, Å.**

Styrelsen för Östermalms idrottsplats.

Ordförande: **Berglund, H. J.**, borgarråd, stadsfullm. (utsedd av stadskollegiet).

Övriga ledamöter: **Lundström, Å.**, disponent, **Sahlin, E. E.**, chefsombudsman (utsedd av idrotts- och friluftsstyrelsen); **Bratt, J. L.**, f. d. kammarrättsråd (utsedd av Sveriges centralförening för idrottens främjande).

Suppleant: **Claesson, G. H.**, försäljningschef (utsedd av idrotts- och friluftsstyrelsen).

Revisorer.

Gemensamma för skoldirektionen m. fl. (se sid. 387).

Idrotts- och friluftsstyrelsens kontor.

Hantverkargatan 26, 3 tr., Sth K; t. 54 06 20; expeditionstid: 8,30—11,30, 12,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14).

Stat år 1960. (Central förvaltning.) Utgifter: driftbudgeten 1 342 800 kr. (därav engångs 800 kr.), dessutom förlagsmedel 22 000 kr.

Direktör (B 5).

Magnusson, O. M. R. (förordn. t. o. m. ³¹/8 1961); mottagningstid efter överenskommelse.

Kansliavdelningen.

Sekreterare (24).

Franzén, R. M.

Sekreterare (22).

Gustafson, B. A.

Kammarsskrivare (15).

Bock, A. S.

Förste kontorsskrivare (11).

Eriksson, Karin I., registrator.

Kontorsskrivare (9).

Herke, f. Samuelsson, Gun M.

Ett kontorsbiträde.

Kameralavdelningen.

Kamrer (22).

Ljungman, C. G.

Förste kammarskrivare (17).

Ribäus, f. Spjuth, Eva G.

Kontorsassistenter (12).

Helgstrand, f. Lindblom, E. Iris, tjl. (se sid. 214);
Meyerson, Carin.

TVÅ kontorsskrivare, två kanslibiträden,
sju kontorsbiträden, två expeditiionsvakter,
en telefonist.

Tekniska avdelningen.

Arbetschef (27)

(nouv. inneh. B 1).

Lundberg, G. O. L.

Avdelningsingenjörer (24).

Svenson, B. A.; Chudi, M.

Ingenjör (22).

Engström, K. G. V.

Ingenjörer (17).

Blomkvist, E. V.; Högstadius, S. E. G.; Vestbro,
K. A.; en vakant.

Förste verkmästare (16).

Holm, G. H. L.; Malmkvist, E. A.

Verkmästare (12).

Carlsson, N. G. R.; Fritzell, S.-O.

Mättningsförmän (11).

Platin, C.-G.; Boman, P. V.

TVÅ verkmästarebiträden, ett förrådsbi-
tråde, en kontorsskrivare, ett kanslibitråde,
ett ritbiträde, tre mättningsbiträden.

Förtroendeläkare

(se sid. 188).

Idrottsplatsavdelningen.

Anläggningar för utomhusidrott.

I Stockholm finnas f. n. sjutton större idrotts-
platser, nämligen Stadion samt Östermalms,
Johanneshovs, Hammarby, Kristinebergs, Stads-

hagens, Hjorthagens, Zinkensdamms, Enskede,
Älvsjö, Aspuddens, Västberga, Stora Mossens,
Ångby, Stora Essingens, Mälarhöjdens och Årsta
idrottsplatser. Hårtill komma, efter inkorpore-
ringen av förutvarande Spånga socken, Hässelby
och Bromstens idrottsplatser samt Spånga idrotts-
plats (Gläntan). Av idrottsplatserna äro Stadion
och Östermalms idrottsplats anlagda å staten
tillhöriga områden samt de övriga belägna å
Stockholms stad tillhörig mark.

Stadion förvaltas av stationstyrelsen.

Östermalms idrottsplats, se sid. 206.

Hammarby idrottsplats är utarrenderad
till Hammarby idrottsförening. Staden lämnar
årligt bidrag till idrottsplatsens underhåll, under
villkor att viss skulogdom beredes kostnadsfritt
tillträde till densamma.

Kristinebergs, Stadshagens, Hjortha-
gens, Zinkensdamms, Johanneshovs, En-
skede, Älvsjö, Aspuddens, Västberga,
Stora Mossens, Stora Essingens, Mälar-
höjdens, Ångby och Årsta idrottsplatser
(se sid. 208, 209), vilka tillkommit medelst å sta-
dens stat anvisade anslag, förvaltas av idrotts- och
friluftsstyrelsen. Vad gäller idrottsplatserna inom
Spånga skötes driften av lokala idrottsföreningar
med ekonomiskt stöd av styrelsen.

Förutom nu nämnda idrottsplatser finnes ett
70-tal *bollplaner*. Därför lämnar idrotts- och
friluftsstyrelsen ekonomiskt bidrag till idrottsor-
ganisationer, vilka anlagt idrottsplaner på mark,
som avgiftsfritt eller mot lågt arrende upplåtits av
staden. För idrottsutövning användas även de
lekplaner, som äro belägna i stadens parker,
i koloniträdgårdsområdena, vid folkskolorna eller
å andra lämpliga ställen.

I samband med ett mellan kronan och sta-
den år 1948 ingånget markavtal har på Ladu-
gårdsgården mark ställts till förfogande för
idrottsändamål. Under åren 1948—1949 iord-
ningställdes här ett *sportfält* om c:a 60,000 m².
Skarpnäcks sportfält om c:a 1 milj. m², som för-
valtas av idrotts- och friluftsstyrelsen sedan den
1 januari 1947, användes för glid- och segel-
flygverksamhet, motortävlingar och olika boll-
spel. Under år 1952 kompletterades detta sport-
fält med en motorterrängbana för ungdom jämte
en trimningsverkstad i anslutning till banan.

Staden har under senare år medverkat till
anläggandet av *tennisbanor*, ehuru i begrän-
sade utsträckning och endast med avseende på
utebanor. Sålunda finnas för närvarande sexton
tennisbanor utarrenderade till klubbar och tio ba-
nor under styrelsens regi i anslutning till idrotts-
platserna. Därför har styrelsen medverkat till
anläggandet av fjorton banor i enskild ägo.

Uppgifter angående avgifterna å ifrågavarande
anläggningar kunna erhållas å idrotts- och fri-
luftsstyrelsens kontor.

Genom styrelsens försorg anordnas *skrid-
skobanor* dels å vissa av styrelsens idrotts-
platser och bollplaner, dels i parker, dels ock
vid sådana stadens folkskolor, som äro belägna

IFS

på större avstånd från de allmänna skridskobanorna. Under vintersäsongen anläggs omkring 250 sådana banor. Dessutom lämnar staden bidrag till anordnande av ett antal för allmänheten upplåtna, enskilda skridskobanor under villkor att barn i stadens skolor hava fritt tillträde till banorna. På idrottsplatser och annorstädes iordningställas 21 ishockeybanor och 1 hockeyhockeybana med belysnings- och andra anordningar. Vidare underhållas omkring 120 källbackar i stadens parker och ytterområden.

Inom Stora Mossens idrottsplatsområde anlades år 1957 en konstisbana, som normalt hålles öppen under tiden 15 oktober—15 mars.

Stat år 1960. (Idrottsplatser m. m.) Utgifter: driftbudgeten 6 405 300 kr. (därav engångs 1 155 900 kr.), dessutom förlagsmedel 64 764 kr.; kapitalbudgeten, engångs 750 000 kr., låne-medel i linjen 370 000 kr., dessutom förlagsmedel 166 065 kr.; inkomster: driftbudgeten 696 200 kr.

Inspektör (20).

Wistedt, J. H.

Kammarskrivare (15).

Lindmalm, L. M.

Förste kontorsskrivare (11).

Åkerman, H. M. F.; Steijner, E. J. E.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde.

Idrottsplatser.

Kristineberg.

Kristineberg, Sth K; t. 50 95 15.

Stora Essingen.

Essingestråket, Sth K; t. 53 97 90.

Lilla Essingens bolliplan.

Lilla Essingens folkskola, Sth K; t. 51 06 70.

Föreståndare (12).

Hertzell, S. E. T.

Stadshagen.

Stadshagen, Sth K; t. 50 05 25.

Vasaparken.

Tel. 30 30 66.

Föreståndare (12).

Eriksson, A. L.

Hjorthagen.

Jägmästargatan, Sth NO; t. 61 05 01.

Matteus bolliplan.

Vanadisvägen 14, Sth VA; t. 31 55 55.

Johannes bolliplan.

Cedersdahlsgatan, Sth VA; t. 30 20 51.

Föreståndare (12).

Vakant, *tf. Bäckman, K. G. L.*

Zinkensdamm.

Ringvägen 16, Sth SV; t. 68 90 85.

Föreståndare (12).

Vakant, *tf. Ryttsse, K. E. V.*

Johanneshov.

Nynäsvägen, Enskede; t. 48 20 70.

Årsta.

Sköntorpsvägen, Johanneshov; t. 71 06 30.

Föreståndare (12).

Nilson, G. A. (se även sid. 209).

Enskede.

Enskedevägen, Enskede; t. 49 16 85.

Föreståndare (12).

Bastholm, E. A.

Älvsjö.

Huddingevägen, Älvsjö; t. 47 12 33.

Föreståndare (12).

Nylander, E. T.

Aspudden.

Aspudden, Hägersten; t. 45 05 75.

Föreståndare (12).

Strähle, B. E. R.

Mälarhöjden.

Södertäljevägen, Hägersten; t. 46 11 18.

Västberga.

Klensmedsvägen, Hägersten; t. 45 53 05.

Föreståndare (12).

Crammer, C. H. V.

Stora Mossen.

Idrottsplatsen, Västerled, Bromma; t. 25 35 27.

Konstisbanan, Nyängsvägen, Bromma; t. 25 35 96.

Föreståndare (12).

Hertzell, N. G.

Ängby.*Vultejevägen, Bromma; t. 37 36 72.***Solhems bollplan.***Gribbbyvägen—Spångavägen, Spånga;
t. 36 40 50.***Mariehälls bollplan.***Bällstavägen—Tappvägen, Mariehäll;
t. 28 88 68.***Föreståndare (12).****Carlson, G. E. H.****Östermalms idrottsplats.**

(Se sid. 206.)

*Fiskartorpsvägen, Sth Ö; t. 10 68 87.***Föreståndare¹⁾.****Dolk, C. E. A.****Sportfält.****Skarpnäck.***Tel. 59 09 02.***Föreståndare (12)**

(gemensamt med Flatenbadet.)

Vakant, tf. Steen, A. F.**Ladugårdsgärdet.***Tel. 61 06 40.***Tennisbanor.****Smedslätten.***Älviksvägen—Djurklövägen, Bromma;
t. 25 05 22.***Hjorthagen.***Jägmästargatan, Sth NO; t. 60 83 83.***Enskede.***Enskedevägen, Enskede; t. 49 16 85.***Älvsjö.***Huddingevägen, Älvsjö; t. 47 12 33.***Mälarhöjden.***Södertäljevägen, Hägersten; t. 46 11 18.***Flatenbadet.***Sth 20; t. 73 01 00.***Johanneshovs isstadion.**

Inom Johanneshovs idrottsområde anlades åren 1953—1955 en konstfrusen isbana. Banan, som är stadens största idrottsanläggning, an-

¹⁾ Ävlönad genom styrelsen för Östermalms idrottsplats.

vändes under vintersäsongen, 1 oktober—31 mars, för ishockey, konståkning, träning för bandy och hastighetsåkning samt för allmänhetens åkning. Under sommaren kan anläggningen utnyttjas för tennis, boxning, gymnastik och liknande idrotter. Sommaren 1959 anlades på arenan ett bassängbad bestående av en bassäng med 14 meters diameter och ett djup på 1,4 meter jämte en barnbassäng med en diameter av 7 meter och ett djup på 0,5 meter. Bassängvattnet uppvärmdes genom utnyttjande av Istadions värmeinstallation och höll en genomsnittstemperatur på 22°.

Arenan, som är ellipsformad, är 76,9 meter lång och 40,6 meter bred. Dess totalyta är 2,700 m². Vintertid rymmer anläggningen c:a 16,000 åskådare, varav c:a 600 å sittplatser. Samtidigt kan där beredas 6,000 sittplatser och 3,000 ståplatser.

Johanneshovs isstadion bildar med Johanneshovs och Årsta idrottsplatser en organisatorisk enhet, se sid. 208.

Förste intendent (26).**Dahlin, T. J.; t. 54 06 20 eller 59 55 33; Johanneshovs isstadion, t. 59 08 54.****Föreståndare.****Nilson, G. A. (se även sid. 208).****Maskinist (11).****Vakant.**

Ett kanslibiträde.

Badavdelningen.**Bad, lokaler för inomhusidrott samt föreningslokaler.**

Under idrotts- och friluftsstyrelsens förvaltning äro ställda följande bad, lokaler för inomhusidrott och föreningslokaler:

Friluftsbad.

Vanadisbadet, beläget i Vanadislund, Älvsjöbadet vid Huddingevägen i Älvsjö samt Eriksdalsbadet i Eriksdalslund äro bassängbad med renat vatten.

År 1955 anvisade stadsfullmäktige medel till påbörjande av ett nytt friluftsbad i Eriksdalslund. Solviksbadet är ett strandbad i Mälaren vid Smedslätten, vilket försetts med en i vattnet flytande plastbassäng med renat vatten. Flatenbadet, beläget vid sjön Flaten i Enskede, är Stockholms största strandbad med en badstrand av c:a 1,200 meters längd. Inom anläggningen finnas även anordningar för barnbad, två tennisbanor, idrotts- och lekfält samt tältområde. Erstaviksbadet är ett strandbad vid Erstavikens norra strand. Ågestabadet och Farstanäsens friluftsbad äro två strandbad i

IFS

sjön Magelungen. Långsjöbadet är ett strandbad i Långsjön, Brännkyrka. Mälarchöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning omfattar förutom strandbad även ett tältområde. Vårbybadet är ett strandbad i Mälaren vid Vårbyfjärden. Det är utarrangerat. Tranebergssbadet, nära Tranebergssbronns östra landfäste och Stora Essingens friluftsbad, båda vid Mälaren, användas numera på grund av vattnets förorening endast som sol- och duschbad. Tranebergssbadet är utarrangerat. Ångbybadet är ett strandbad i Södra Ångby vid Mälaren. Kanaanbadet, ett strandbad i Grimsta vid Mälaren, är i första hand anordnat såsom barnbad för barn från de norra och västra delarna av staden. Inom Spånga finnes ett mindre strandbad i Hässelby och ett vid Lövssta intill Spånga ungdomsgård, båda vid Mälaren. Lövssta-badet användes även såsom barnbad för Spånga. Hökarängssbadet är ett strandbad vid Drevviken intill Hökarängens gård.

Varmbad.

Forsgrénsska badet, som togs i bruk hösten 1933, är ett gemensamhetsbad, innehållande en bassäng om 12 × 33½ meter med en vändbrygga vid 25 meter samt omklädningsutrymmen för 480 badgäster samtidigt. Åkeshovssbadet, som invigdes den 14 juni 1959 är ett bassängbad, innehållande 2 bassänger om 12,5 × 25 meter resp. 6 × 12,5 meter samt omklädningsutrymmen för på en gång 470 badgäster. Liljeholmsbadet är en flytande anläggning, förlagt till Liljeholmsviken invid Hornstull. Det har en bassäng å 6 × 16,67 meter. Det i A spunden belägna varmbadhuset har en bassäng om 6 × 15 meter samt karbad. Ett mindre varmbadhus utan bassäng finnes även i Älvsjö. Badanläggningarna i Mälarchöjdens, Bällstallunds, Enskede och Storkyrkoförsamlingens skolor äro vissa tider, då de ej äro erforderliga för skolornas behov, upplåtna för allmänheten. Under år 1960 tillkommer ett varmbad med en bassäng om 6 × 12,5 meter i den idrottshall, som då väntas bli färdigställd vid Enskede läroverk. Förvaltningen av dessa bad, i den mån de äro avsedda för allmänheten, handhaves av styrelsen. Dessutom finnes en mindre bastu i Hässelby. Staden lämnar också bidrag till en bastu vid Fyrskjeppsvägen.

Idrotts- och friluftsstyrelsen meddelar kostnadsfri simundervisning vid flertalet friluftsbad.

Gymnastik- och idrottshallar.

Eriksdalshallen öppnades hösten 1939. Hallen inrymmer två banor om 22 × 43 meter resp. 17 × 38 meter samt en mindre bastu. Antalet fasta åskådarplatser utgör 2,134, varav 1,144 sittplatser. Vid vissa arrangemang kan antalet platser utökas med ytterligare 1,236 sittplatser och 600 ståplatser. Vasa gymnastikhall är inrymd i Vasa realskolas byggnad. Forsgrénsska gymnastikhallen, som står i direkt förbin-

delse med Forsgrénsska badet är inredd jämväl för handboll och tennisspel. Salens golvyta mäter 16,5 × 36 meter. En mindre åskådarläktare rymmer 120 personer.

Gubbängshallen, som invigdes den 26 februari 1958, inrymmer en idrottshall om 18 × 36 meter, en gymnastiksal om 13 × 27 meter och två motionsrum om 7 × 13,5 resp. 9 × 13,5 meter. Antalet fasta åskådarplatser i idrottshallen utgör ca 100 sittplatser och 135 ståplatser på läktaren. Vid vissa arrangemang kan antalet sittplatser utökas med ca 800.

Åkeshovs bowlinghall invigdes samtidigt med Åkeshovssbadet och inrymmer 8 st. bowlingbanor med 36 fasta sittplatser för åskådare.

Ovannämnda idrottshall i Johanneshov vid Enskede läroverk kommer att inrymma en hall om 20 × 40 meter, 2 gymnastiksalar om vardera 18 × 20 meter åtskilda med en vikvägg, varigenom salarna kunna sammanslås till en hall om 18 × 40 meter, 2 motionsrum om resp. 10 × 19 meter och 10 × 18,5 meter samt en bowlinghall med 16 banor utom nyss nämnda varmbad. Antalet fasta åskådarplatser utgör i idrottshallen ca 440 sittplatser och 240 ståplatser samt i bowlinghallen ca 100 sittplatser.

För gymnastikändamål lämnar staden bidrag till enskilda sammanslutningar.

Stat år 1960. (Idrottshallar och bad.) Utgifter: driftbudgeten 4 073 100 kr. (därav engångs 134 900 kr.), dessutom förlagsmedel 777 134 kr.; kapitalbudgeten, lånemedel, i linjen 659 000 kr., inom linjen 2 180 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1 718 400 kr.

Expedition.

Medborgarhuset, Sth SÖ; t. 40 11 02.

Inspektör (20).

Lindberg, A.; t. 42 00 06.

Kammarsskrivare (15).

Vakant, tf. Ottenborg, S. G.

Kontorsskrivare (9).

Johansson, S. E. Anna-Lisa.

Ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde, en expeditjonsvakt.

Varmbad.

Forsgrénsska badet.

Medborgarhuset, Sth SÖ; t. 40 07 05 (kassan).

Badföreståndare (12).

Hellqvist, S. R. I.

En förste badmästare, en siminstruktör, fyra badmästare, en förrådsföreståndare, två badkassörer, åtta badskötare samt biträdes- och städerskepersonal.

Åkeshovsbadet.

Bergslagsvägen 60, Bromma; t. 37 95 75 (kassan), 37 95 83 (maskin och förråd).

Badföreståndare (12).

Karlsson, G. E.

En *förste badmästare*, en *maskinist*, en *badmaskinist*, två *badmästare*, en *expeditionsvakt*, en *förrådsföreståndare*, två *badkassörer*, fyra *badskötare* samt *biträdes- och städerskepersonal*.

Liljeholmsbadet.

Liljeholmsviken (vid Hornstull), Sth SV; t. 68 67 80.

En *förste badmästare*, en *badmaskinist*, två *badkassörer*.

Älvsjö varmbadhus.

Johan Skyttes Väg 232, Älvsjö; t. 47 17 20.

En *badföreståndare*.

Aspuddsbadet.

Schlytersvägen 53, Hägersten; t. 45 00 11.

En *maskinist* (tillika *maskinist* i Älvsjö varmbadhus), en *badföreståndare*.

Bällstalundsbadet.

Bällstalunds folkskola, Mariehäll.

En *baderska*, en *maskinskötare*.

Enskedebadet.

Enskede folkskola, Stockholmsvägen 30, Enskede.

En *baderska*, en *maskinskötare*.

Hässelby bastu.

Brändövägen 7, Hässelby Villastad.

En *baderska*.

Mälarhöjdsbadet.

Mälarhöjdens nya folkskola, Hägersten.

En *baderska*, en *maskinskötare*.

Storkyrkans folkbad.

Storkyrkans folkskola, Svartman-gatan 20—22, Sth C.

En *baderska*.

Enskedehallens bad.

Simlångsvägen, Johanneshov.; t. 49 71 15.

En *baderska*.

Friluftsbad.

Vanadisbadet.

Vanadislunden (ing. från Sveavägen), Sth VA; t. 30 12 11.

Under badsäsongen en *badföreståndare*, en *biträdande badföreståndare*, två *simlärare*, en *expeditionsföreståndarinna*, tre *kassörskor*, en *garderobsföreståndarinna*, fyra *garderobsvakter* samt *städerskepersonal*.

Solvriksbadet.

Smedslätten, Bromma; t. 25 04 00.

Under badsäsongen en *badföreståndare*, en *simlärare*, två *kassörskor*.

Tranebergsbadet.

Fredhäll (vid Snoilskyvägen), Sth K. (Utarrenderat.)

Eriksdalsbadet.

Eriksdalslunden (ing. från Ringvägen 96), Sth SÖ; t. 41 11 38.

(Utarrenderat.)

Flatenbadet.

Sth 20; t. 73 01 00.

Föreståndare (12)

(gemensamt med Skarpnacks sportfält).

Vakant, *tf.* Steen, A. F.

Under badsäsongen en *badföreståndare*, tre *simlärare*.

Barnbadet; t. 73 02 35.

Kanaanbadet.

Bromma; t. 37 93 18.

Under badsäsongen en *föreståndare*, en *simlärare*.

Även särskilt barnbad.

Farstanäsets friluftsbad.

Farsta 2; t. 94 14 45.

Under badsäsongen en *badföreståndare*.

Älvsjöbadet.

Invid Huddingevägen, Älvsjö; t. 47 15 07.

Under badsäsongen en *badföreståndare*, två *simlärare*, två *kassörskor*, två *garderobsvakter* samt *städerskepersonal*.

Ågestabadet.

Farsta; t. 94 18 02.

Under badsäsongen en *badföreståndare*.

Långsjöbadet.

Strandängstigen (invid Långsjöplan), Älvsjö; t. 47 21 60.

Under badsäsongen en *badföreståndare*, två *simlärare*.

IFS Mälarhøjdens friluftsbad.
Nordväst om Jakobsbergs gård, Hägersten; t. 46 12 71.

Under badsäsongen en badföreståndare, två simlärare.

Vårbybadet.

Vårby; t. 46 73 01.

(Utarrenderat.)

Ängbybadet.

Färjestadsvägen, Bromma; t. 37 08 76.

Under badsäsongen en badföreståndare, tre simlärare.

Erstaviksbadet.

Vid Erstavikens norra strand, 20 min. gångväg från Solsidans station (Pa. Saltsjöbaden); t. 17 10 90.

Under badsäsongen en badföreståndare, en simlärare.

Hässelbybadet.

(Allmänna badet.)

Hässelby Villastad; t. 38 14 31.

En badföreståndare.

Lövstabadet.

Kyrkhamnsvägen, Hässelby Villastad; t. 38 61 36.

Barnbad, öppet för allmänheten i viss utsträckning.

Hökarängsbadet.

Nynäsvägen vid Perstorpsvägen, Farsta.

En badföreståndare.

Sol- och duschbad.

Stora Essingens friluftsbad.

Invid Oxhålshamnen å öns västra sida, Sth K; t. 51 63 51.

Gröndalsbadet.

I kv. Bommen vid Sjöbjörnsvägen, Sth SV.

Hägerstensåsens sol- och duschbad.

Personnevägen vid Södertäljevägen, Hägersten.

Hjorthagens sol- och duschbad.

Vid Wenströmsvägen, Sth NO.

Ekbackens sol- och duschbad.

Inom Ekbacken invid Norra Brunnsviken, Sth 50.

Lokaler för gymnastik och inomhusidrott.

Eriksdalshallen.

Ringvägen 70, Sth SÖ; t. 43 88 90 och 43 89 15 (biljettbeställn.), 42 00 06 (föreståndaren), 43 91 18 (huvudkassören).

Övervaktmästare (11).

Masreliez, W. L.

En huvudkassör, två vaktmästare samt städerskepersonal.

Forsgrännska gymnastikhallen.

Medborgarhuset, Sth SÖ; t. 40 11 02.

Två biträden.

Gubbängshallen.

Lingvägen vid Gubbängstorget, Enskede; t. 94 99 67, 99 99 76.

Förste vaktmästare (9).

Holm, G. A. Hj.

En vaktmästare samt städerskepersonal.

Vasa gymnastikhall.

Hälsingegatan 4, Sth VA; t. 30 46 74.

En vaktmästare.

Åkeshovs bowlinghall.

Bergslagsvägen 60, Bromma; t. 37 84 00.
(Utarrenderad.)

Enskedehallen.

Simlångsvägen, Johanneshov; t. 49 71 15.

Övervaktmästare (11).

Vakant.

En vaktmästare samt städerskepersonal.

Friluftsavdelningen.

Friluft-, instruktions- och ungdomsverksamhet.

För att tillgodose stadens invånares behov av markutrymmen för friluftsliv har staden inköpt stora områden. Under styrelsens förvaltning stå friluftsområdena Tyresta, Åva, Lissma, Flatenområdet med Orhem, Farstanäset och Liljedal, Finnhamn och Grinda ävensom fyra mindre sådana områden i Mälarhøjden, Hökarängen och Södra Ängby.

Tyresta i Österhaninge socken omfattar 1,416 hektar. Flatenområdet med Orhem ligger helt innanför stadsgränsen i sydost och

omfattar cirka 400 hektar. Farstanäset, som omfattar 43 hektar och är beläget på sjön Magelungens södra strand, utnyttjas såsom ett allmänt tältområde. Fem föreningsstugor finnas uppförda där. Liljedals friluftsområde på Ekeröns norra strand ett par mil väster om staden utgöres av ett skogsområde om cirka 40 hektar. De mindre områdena vid Mälarhöjden, Hökarängen och Södra Angby med en areal av tillhoppa ungefär 50 hektar användas såsom tältområden. Egendomen Finnhamn är belägen öster om Ingmarsö vid Husaröleden och omfattar ett antal öar med tillsammans en areal av 90 hektar. Därtill kommer den nordväst om Finnhamn belägna ön Idholmen om cirka 38 hektar. Staden är även på grund av en donation ägare till Särso om 10 hektar omedelbart norr om Finnhamn. Grinda ligger utmed segelleden till Sandhamn mellan Värmdö och Ljusterö och innehåller en total areal av cirka 160 hektar, vartill kommer den öster om Grinda belägna ön Västra Lövsjär om cirka 1 hektar. Lissma friluftsområde i Södertörn består av två partier, som tillsammans omfatta 502 hektar. Åva i Tyresö kommun, beläget på ett avstånd av 25 km fågelvägen från Stockholm, omfattar 860 hektar och utnyttjas för bad, fiske, camping, cykelturer, vandringar och skidåkning.

Förutom nu nämnda områden under styrelsens förvaltning finnas även ett antal andra områden, där styrelsen har möjligheter att vidtaga åtgärder till främjande av stockholmarnas friluftsliv. Staden äger samtliga aktier i fastighetsaktiebolaget Nacka (se sid. 574), vilket förvaltar Nacka friluftsområde, beläget omedelbart intill stadens sydöstra gräns. Egendomen omfattar 716 hektar. För friluftsliv utnyttjas även egendomarna Skärholmen och Vårby om sammanlagt c:a 200 hektar, egendomen Ägesta söder om sjön Magelungen om c:a 1,000 hektar samt egendomarna Norrgr om c:a 200 hektar och Nollinge om c:a 650 hektar, båda vid sjön Getaren i Grödinge socken. Gålön är stadens största friluftsområde med en areal av 1,820 hektar. Ön har fastlandsförbindelse och är belägen cirka 30 km sydväst om Stockholm. Rånö är beläget vid Mysingen öster om Nynäshamn och omfattar cirka 375 hektar. Natarö är beläget ett par km söder om Rånö och omfattar cirka 555 hektar, vartill kommer den nordväst om Natarö belägna Ångsholmen om 34 hektar. Innanför stadsgränsen ligger fyra mindre friluftsområden, nämligen Grimstaskogen, Judarnsreservatet, Kaknäsområdet samt naturkorridoren från Skanstull öster ut förbi Lilla Sickla mot Nacka friluftservat på tillhoppa cirka 440 hektar. Den kronan tillhöriga egendomen Fjärdilång i södra skärgården med en areal av cirka 350 hektar arrenderas fr. o. m. år 1955 av styrelsen för att användas för friluftssändamål.

Den mark, som styrelsen disponerar för friluftsliv, belöper sig till ca 8,250 hektar på fast-

landet och 1,600 hektar i skärgården, vilket med nuvarande befolkningsantal i staden om c:a 803,500 invånare motsvarar c:a 120 m² per invånare. På ett flertal friluftsområden har styrelsen låtit upprusta och iordningställa äldre byggnader för uthyrning åt allmänheten såsom självhushållsstugor. Dessutom har styrelsen för samma ändamål låtit uppföra helt nya enfamiljshus med varierande antal bäddplatser, från 2 till 6 st. Samtliga stugor, som under sommarsäsongen uthyras för minst en och högst tre veckor till en och samma familj, äro fullt utrustade med erforderliga inventarier. Styrelsen disponerar för närvarande 220 semesterlägenheter för självhushåll innehållande sammanlagt 803 bäddplatser.

På Grinda och Finnhamn har styrelsen iordningställt *semesteranläggningar*.

I april 1949 invigdes segelfartyget af Chapman såsom Stockholms första permanenta *vandrarhem*. Fartyget, som ligger förankrat på Stockholms ström vid Skeppsholmen, har upplåtit till Svenska Turistföreningen för ändamålet.

För att främja *roddidrotten* har styrelsen till vissa klubbar upplåtit ett antal kapproddbåtar att användas för motions- och långfärdsrodd.

Styrelsen har även iordningställt en roddbassäng i Östra realläroverket för inomhusträning och upplåtit densamma till Svenska roddförbundets mellersta kretsstyrelse utan ersättning. En permanent roddbana har anordnats i norra Brunnsviken. För allmänhetens nöjesrodd uthyras 33 roddbåtar, förlagda till Rålambshov, Eriksdalslunden, Kvarnviken och Skärholmen.

Vid Drevviken ha sex byggnader iordningställt såsom föreningsgårdar, vilka tillsammans bilda *Drevvikens idrottsby*.

I Fagersjö finns en *sportstuga*, till vilken allmänheten har tillträde.

För att bereda den lägerlivsönskande allmänheten tillfälle till ordnad *camping* och för att koncentrera ett större antal av campingens utövare till för ändamålet lämpliga platser i Stockholms omgivningar har staden till deras förfogande ställt särskilda *lägerlivsområden*, där vissa för ändamålet erforderliga anordningar vidtagits. Sådana lägerlivsområden finnas för långtidstältning invid sjöarna Flaten och Alten, intill Mälarhöjdens friluftsbad, Å Farstanäset vid sjön Magelungen, vid Hökarängen, vid Liljedal Å Ekerö och Å skärgårdsreservaten Finnhamn, Grinda, Rånö, Natarö, Gålö, Åva och Fjärdilång. För korttidstältning finnas dessutom lägerlivsområden enbart för turister vid Breången och vid Södra Angby i närheten av Angbybadet. Från och med år 1940 registreras på alla lägerlivsområden samtliga tältande och varje tältinnehavare har att erlägga en mindre tältningsavgift.

Styrelsen har anordnat en *kanotled* Å en längd av 20 km samt *cykelstigar* söder om staden Å samma längd.

Av Föreningen för skidloppningens och fri-

luftslivets främjande hava, delvis i samarbete med andra organisationer, anlagts *skidbackar* vid Fiskartorpet ävensom en större sportstuga, vilken under hela året är avgiftsfritt tillgänglig för den idrottsutövande allmänheten. Till för- eningens verksamhet lämnar staden bidrag. Å styrelsens stat äro medel upptagna för under- håll och drift av skidbackar, därav två i En- skede, en i Hammarbyhöjden, en i Älvsjö, en i Blommensberg, två i Stadshagen samt en vid Stora Mossen i Bromma ävensom av smärre skid- och teknikbackar i stadens parker och ytterområden. Inom staden och dess närmaste omgivningar anordnas ett antal *skidspår* till en sammanlagd längd av c:a 320 km.

För att möjliggöra orienteringslöpning ha permanenta orienteringsleder upplagts med fasta orienteringspunkter till växlande antal inom olika terrängområden i Stockholmstrakten.

Styrelsen ställer vissa staden tillhöriga vat- tenområden till stockholmarnas förfogande för *amatörfiske*. Genom olika fiskevårdande åtgärder ökas fiskbeståndet. 15,000 fiskekort till- handahållas allmänheten under år 1958 för rätt till fiske i ett trettiotal vatten i Mälaren, Salt- sjön och insjöar i Stockholms närmaste omgiv- ningar.

Styrelsen förvaltar samtliga staden tillhöriga *hamn- och uppläggningsplatser* för små- båtar.

En omfattande *instruktions- och ung- domsverksamhet* bedrivs av styrelsen. För att intressera den till klubbar ej anslutna ungdomen för idrottsutövning på fritiden drives en speciell idrottspropaganda bland sådan ungdom. Med hjälp av kända idrottsmän samt ungdomsledare utom idrottens krets anordnar styrelsen instruk- tionsverksamhet i fri idrott på idrottsplatserna, utbildning av ledare och instruktörer inom skilda idrottsgrenar, friluftsgymnastik och sportleder- verksamhet för sådan ungdom. Deltagandet är avgiftsfritt. Styrelsen vidtager även åtgärder för lägerverksamhet på Finnhamn, Grinda, Nätarö och Fjärdlång.

I syfte att åstadkomma ett effektivare ut- nyttjande av skolornas obligatoriska friluftsdagar ställer styrelsen kunniga ledare till lärarnas för- fogande. Därjämte anordnas ett stort antal per- manenta terrängbanor, orienteringsleder, punkt- orienteringsbanor m. m. på lämpliga terräng- områden inom staden eller dess närmaste om- givningar. I samarbete med skid- och frilufts- främjandet samt turistföreningen m. fl. anord- nar styrelsen under sportloven utflykter och ut- färder samt instruktion i vinteridrottens olika grenar.

Styrelsen söker slutligen att i möjligaste mån stödja idrotts- och friluftsförbundens verksamhet med kontanta bidrag ävensom genom att ställa in- struktörer till deras förfogande.

Stat år 1960. (Frilufts- och ungdomsverk- samhet m. m.) Utgifter: driftbudgeten 2 414 000 kr. (därav engångs 118 400 kr.), dessutom för-

lagsmedel 32 399 kr.; kapitalbudgeten, låneme- del i linjen 162 000 kr., dessutom förlagsmedel 83 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 765 100 kr.

Expedition vid Isstadion, Johanneshov.

Förste intendent (26).

Brandt, A. S.; t. 49 37 66.

Kammarsskrivare (15).

Löwgren, E. A., tjl. (se sid. 452), *tf. Helgstrand*, f. Lindblom, E. Iris; t. 39 28 73.

Fiskeriasistent (13).

Hemming, B. O.; t. 39 28 74.

Kontrollant (13).

Karlström, K. S. (kontor vid Skarpnäcks sport- fält); t. 59 27 13.

Båttillsynsman (12).

Tebelius, B. G.; t. 39 28 75.

Två kanslibiträden.

Instruktions- och ungdomsverksamhet.

Ungdomsidrott och kursverksamhet: t. 39 33 13; *skolungdomsutflykter och läger:* t. 39 32 13.

Förste sportledare (17).

Öst, N. O.; t. 39 13 78.

Sportledare (11).

Lindkvist, C. E. R.

Ett kontorsbiträde.

Lägerlivsområden.

Flaten och Älten.

Flatenbadet, Sth 20; t. 73 01 00.

Föreståndare (12).

Vakant, *tf. Steen*, A. F.

Mälarhöjden.

Mälarhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning, Hägersten; t. 46 12 71.

Farstanäset.

Farsta 2; t. 94 14 45.

Liljedal.

Ekerö kommun; t. 0756 + 200 28.

Ängby.

(För turister.)

Invid Ängbybadet, Bromma; t. 37 08 76.

Bredäng.

(För turister.)

Södertäljevägen, vid Mälarhöjdens idrottsplats, Hägersten; t. 88 21 00.

Friluftsområden på fastlandet.

Tyresta.

Österhaninge kommun; t. 97 02 50.

Tillsynsman (9).

Helgöstan, G. E.

Åva.

Tyresö kommun; t. 70 71 51.

Gålö.

Österhaninge kommun; t. 0750 + 331 56,
0750 + 331 26.

Lissma.

Huddinge kommun.

Nacka, Orhem och Drevviken.

Tel. 73 05 68.

Tillsynsman (11).

Ringblom, S.

Friluftsområden i skärgården.

Finnhamn.

Ljusterö kommun; t. 0764 + 460 02.

Fjärdlång.

Dalarö kommun; t. 0750 + 560 91.

Grinda.

Värmdö kommun; t. 0764 + 490 72.

Nåtarö.

Dalarö kommun; t. 0752 + 118 30.

Tillsynsman (9)

(under vinterhalvåret även för Rånö).

Andersson, V. T.

Rånö.

Dalarö kommun; t. 0750 + 570 85.

Vid idrottsstyrelsen har under år 1959 antalet sysselsatta arbetare varit i medeltal 191 st.

Stockholms stads civildförsvarnämnd.

Civildförsvarnämnden.

Bolinders Plan 3 (Pa: Fack, Sth 8); t. 222020 (växel). Nämnden sammanträder som regel en gång i månaden.

Enligt civildförsvarkungörelsen den 14 september 1944 tillkommer civildförsvaret: a) att planlägga och i enlighet med meddelade föreskrifter verkställa erforderliga åtgärder för civilbefolkningens samt anläggningars, byggnaders och annan egendoms skyddande mot fientliga anfall, särskilt flyganfall, ävensom mot spioneri och sabotage; b) att ingripa mot sådan brand eller skada, som förorsakas av fientlig verksamhet, ävensom i övrigt begränsa eller lindra följderna av dylik verksamhet; c) att under krig och, i den mån k. m:t därom förordnar, vid krigs fara ingripa jämväl mot annan brand eller skada än sådan, som förorsakas av fientlig verksamhet; d) att planlägga och genomföra undanförelse och förstöring, i den mån sådan verksamhet icke enligt vad därom är eller kan vara bestämt åvilas annan myndighet än civildförsvarmyndighet; e) att, i den mån k. m:t därom särskilt förordnar, vidtagna åtgärder för omhändertagande av en mera omfattande flyktingström; samt f) att i övrigt handhåva sådan på det allmänna ankommande civil verksamhet för rikets försvar, som icke enligt vad därom är eller kan vara föreskrivet åvilas annan myndighet än civildförsvarmyndighet.

Riket indelas i civildförsvarsområden. Stockholms stad tillhör Stockholms civildförsvarsområde, i vilket förutom staden ingår Sundbyberg, Solna, Naeka, Saltsjöbaden samt Lidingö. (Den 1 juli 1960 kommer Stockholms civildförsvarsområde, i samband med det väntade antagandet av en ny civildförvarslag, att väsentligt utvidgas.)

Den centrala ledningen av civildförsvaret utövas under k. m:t av civildförsvarsstyrelsen. Inom varje län handhar länsstyrelsen ledningen av civildförsvaret. Länsstyrelsens uppgift har i civildförsvarkungörelsen närmare angivits så, att å densamma ankommer att leda och övervaka planläggningen av civildförsvaret samt att tillse att statliga och kommunala myndigheter samt enskilda fullgöra sina skyldigheter i enlighet med verkställd planläggning. Länsstyrelsen har vidare att anordna övningar m. m. samt att leda och övervaka civildförvarsutbildningen. I Stockholm ankomma dessa uppgifter å överstätt-

hållarämbetet. Den omedelbara ledningen av civildförsvaret inom varje civildförsvarsområde tillkommer civildförsvarschefen, vars uppgifter i stort sett angivas med samma ordalag som ifråga om länsstyrelse. De grundläggande bestämmelserna rörande civildförsvarets omfattning och beskaffenhet inom varje civildförsvarsområde skola upptagas i en organisationsplan. Förslag till sådan plan skall upprättas av civildförsvarschefen i samråd med den eller de civildförsvarnämnder, som finnas inom civildförsvarsområdet. Över förslaget skola de, som i allmänhet utöva kommunernas beslutanderätt, erhålla tillfälle att yttra sig. Organisationsplan skall därefter fastställas av länsstyrelsen. I den mån kostnaderna för civildförsvaret icke täckas av statsmedel, skola de årligen fördelas mellan kommunerna inom ett civildförsvarsområde i förhållande till det antal skattekonor och skatteören, som inom varje kommun eller del av kommun påförts de skattskyldiga vid nästföregående års taxering till allmän kommunalskatt. Påstår kommun, att särskilda skäl finnas för annan fördelningsgrund, äger länsstyrelse (överstätt-hållarämbetet) förordna huru fördelningen skall ske.

Det åligger kommun att i enlighet med den ändring i civildförsvarslagen den 15 juli 1944, som trädde i kraft den 1 juli 1949 bl. a. att genom sina myndigheter lämna civildförsvarschefen biträde i sådana frågor rörande civildförsvaret som hava samband med de särskilda myndigheternas verksamhetsområden, att jämlikt gällande organisationsplan inrätta och utrusta allmänna skyddsrum samt vidtaga andra byggnadsanordningar ävensom reservanordningar för vatten-, gas- och elektricitetsförsörjningen samt att utföra killarmursgenombrott för allmänna och enskilda skyddsrum.

De kommunen åvilande uppgifterna med avseende å civildförsvaret skola handhåvas av en civildförsvarnämnd.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 december 1944 att tillsätta *Stockholms stads civildförsvarnämnd*. Denna nämnd skall enligt samma beslut bestå av fem ledamöter, av vilka minst en skall vara kvinna. För varje ledamot skall utses en ersättare. Uppdraget skall gälla för fyra år. Avgår ledamot eller ersättare under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, skall fyllnadsval anställas för återstående tid. Civildförsvarschef må ej vara ledamot eller ersättare i civildförsvarnämnd, ej heller den som icke uppnått

tjuguttre års ålder eller som icke råder över sig och sitt gods. Ledamot eller ersättare må kunna avsäga sig uppdraget: a) om han icke är boende inom kommunen; b) om han är ämbets- eller tjänsteman och av sin befattning hindras att fullgöra uppdraget; c) om han efter fyra års tjänstgöring som ledamot i nämnden är i tur att därifrån avgå samt d) om han uppnått sextio års ålder eller eljest uppgiver hinder, som av den väljande myndigheten godkännes. Vid civilförsvarsnämnds sammanträde äger civilförsvarschefen att närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att, om han så önskar, få sin mening antecknad till protokollet. Han äger därjämte påkalla sammanträde av nämnden för behandling av vissa frågor. Civilförsvarsnämnd utser inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder. Endera av ordföranden och vice ordföranden skall vara icke krigstjänstskyldig person.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och ersättare för åren 1957—1960 ägde rum den 7 december 1956 (fyllnadsval den 26 januari och den 14 december 1959).

Författningar. Civilförsvarslag 15 juli 1944, med ändr. (Kfh 1946: sid. 1353; SFS 1947: nr 388, 1948: nr 432, 1950: nr 46, 1951: nr 271, 289, 1952: nr 91, 1956: nr 593, 1957: nr 87). Ny civilförsvarslag väntas bli antagen i april 1960 och träda i kraft 1 juli 1960. K. civilförsvarskungörelse 14 sept. 1944 (Kfh 1946: sid. 1377), med ändr.

Stat år 1960. Utgifter: driftbudgeten 555 900 kr., dessutom förlagsmedel 18 848 000 kr.; kapitalbudgeten, lånemedel i linjen 5 000 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 255 000 kr.

Civilförsvarsnämndens ledamöter.

Ordförande.

***Berglund, H. J.**, borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Ossbahr, C. P.**, advokat, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Abelin, H. O. Hj. R:son**, revisor.

***Henström, U. K. A.**, rektor.

***Nihlfors, f. Cassel, Margit M. S.**, fru.

Ersättare¹⁾.

***Nyström, R. G.**, ombudsman.

***Sahlin, E. E.**, chefsombudsman.

***Risslander, G.**, byggnadsingenjör.

***Bjuvberg, J. B. A.**, f. d. kassör.

***Lindahl, Annie**, övningsskollärare.

Sekreterare tillika föredragande

(4,528 kr.).

Karlöf, E. A., ekonomidirektör, t. 22 20 20 (växel) (se sid. 183).

Biträdande sekreterare (2,264 kr.).

Cederholm, N. T., tf. kamrer (se sid. 194).

Revisorer.

Gemensamma för rätts- och polisdirektionen m. fl. (se sid. 64).

Som civilförsvarsnämndens verkställande organ fungerar gatukontoret (se sid. 182).

¹⁾ Ersättarna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter, inberäknat ordföranden och vice ordföranden, vilkas ersättare de i första hand skola vara.